

Volný objekt na téma proměna

BcA. Miroslava Kupčíková

Diplomová práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav prostorového a produktového designu
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **BcA. Miroslava Kupčíková**
Osobní číslo: **K12383**
Studijní program: **N8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design skla**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Volný objekt na téma proměna**

Zásady pro vypracování:

Konzultace s vedoucím bakalářské práce
Zpracování návrhů, grafické a prostorové studie
Vypracování písemné doprovodné zprávy zahrnující všechny etapy návrhu
Fotodokumentace
Obeznamení s technologií
Realizace v materiálu
Na samostatném nosiči CD-ROM odevzdejte v minimálním počtu 10 kusů obrazovou dokumentaci praktické části závěrečné práce pro využití v publikacích FMK.
Formát pro bitmapové podklady: JPEG, barevný prostor RGB, rozlišení 300 dpi, 250 mm delší strana. Formáty pro vektory: AI, EPS, PDF. Loga a texty v křivkách.
V samostatném textovém souboru uveďte jméno a příjmení, login do Portálu UTB, obor (ateliér), typ práce, přesný název práce v češtině i v angličtině, rok
obhajoby, osobní mail, osobní web, telefon. Přiložte svou osobní fotografii v tiskovém rozlišení

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/umělecké dílo**

Seznam odborné literatury:

CUTLER, Vanessa. *New technologies in glass*. London: A&C Black, 2012, 128 s. ISBN 978-1-4081-3954-7.

CABEJŠEK, M. *Zušlechťování skla*. Praha: L+P, 2004. ISBN 80-239-4265-4.

CLAIR, Jean. *Úvahy o stavu výtvarného umění: kritika modernity ; Odpovědnost umělce : avantgardy mezi strachem a rozumem*.

1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2006, 226 s. ISBN 80-7364-038-4.

DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním*. 2. vyd. Praha: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-731-8.

KARSTEN, Harries. *Smysl moderního umění: filozofická interpretace*.

Vyd. 1. Brno: Host, 2010, 159 s. ISBN 978-80-7294-371-5.

LUCIE-SMITH, Edward. *Art today: současné světové umění*.

1. české vyd. Praha: Slovart, 1996. ISBN 80-85871-97-1.

MANGUEL, Alberto. *Čtení obrazů: o čem přemýšlíme, když se díváme na umění?*

1. vyd. Brno: Host, 2008. ISBN 978-80-7294-274-9.

MILLER, J., LEIBE F., HILL, M. *Sklo 20.století*. 1. vyd. Bratislava Noxi, 2005.

ISBN 80-89179-21-5.

RUHRBERG, K. SCHNECKENBURGER M., FRICKE, Ch., HONNEF K. *Umění 20. století: malířství, sochařství a objekty, nová média, fotografie*. Praha: Slovart, 2004.

ISBN 80-7209-521-8

Vedoucí diplomové práce:

doc. MgA. Petr Stanický, MFA

Ústav prostorového a produktového designu

Datum zadání diplomové práce:

12. prosince 2013

Termín odevzdání diplomové práce:

16. května 2014

Ve Zlíně dne 12. prosince 2013

doc. MgA. Jana Janíková, ArtD.

děkanka

doc. MgA. Petr Stanický, MFA

ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 26.2.2014

MIROSLAVA KUPČÍKOVÁ

Miroslava Kupčíková

Jméno, příjmení, podpis

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³⁾ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Ve své magisterské práci se zabývám procesem vnitřního napětí, které může divák pozorovat. Projekt se zabývá zkoumáním hranic mezi jednotlivými materiály, jako je křehké sklo a pružná pryžová duše.

Teoretická část práce je rozdělena na dvě kapitoly. První kapitola obsahuje průřez uměním, kdy se začaly využívat netradiční materiály i výstavní prostory mimo galerii. Druhá kapitola se zaměřuje na inspirační zdroje - řešerši umělců. Vyhledala jsem si autory pracující s podobnými materiály jako já, které využívají ve své tvorbě. Zvolila jsem jak současné české, tak i zahraniční umělce pracující s instalací. Jako hlavní výrazový prostředek používají duši, fólii nebo ploché sklo.

V praktické části je obsažen koncept samotné práce a postup při realizaci a instalaci.

Klíčová slova: duše, instalace, netradiční materiály, sklo, napětí

ABSTRACT

In my master's I deal with the process of internal tension that the viewer can observe. The project examines the boundaries between different materials such as fragile glass and flexible rubber soul.

The theoretical part is divided into two chapters. The first chapter contains a cross-section of art when they started to use unusual materials and exhibition spaces outside the gallery. The second chapter focuses on sources of inspiration - researching of artists. I looked up authors working with materials similar to mine I chose from contemporary Czech and foreign artists working with installation. The main means of expression they used is the soul, foil or sheet glass.

In the practical part of the work itself, the concept and process of implementation and installation is discussed.

Keywords: inner tube, installation, novel materials, glass, tension

„Obecně se uznává, že veškeré výtvarné tvoření jistým způsobem odráží určité stránky osobnosti tvůrce.“¹

¹ CAMPBELL, Jean. *Techniky arteterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi: [skupinové výtvarně-terapeutické činnosti pro děti i dospělé]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1998, s. 29. ISBN 8071782041.

Chtěla bych poděkovat touto cestou vedoucímu práce doc. MgA. Petru Stanickému, M.F.A. a asistentce MgA. Michaelle Spružinové za jejich trpělivost a čas strávený při konzultacích a samotné realizaci práce.

Mé díky patří všem přátelům, kamarádům a rodině, kteří ovlivňovali mou tvorbu a podporovali mě.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 14.5.2014

BcA. Miroslava Kupčíková

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 MÉDIUM A NETRADIČNÍ MATERIÁLY JAKO VÝRAZOVÝ PROSTŘEDEK	12
2 INSPIRAČNÍ ZDROJE – REŠERŠE.....	14
2.1 ANA REWAKOWICZ	14
2.1.1 Conversation Bubble	15
2.1.2 The Cloud.....	16
2.1.3 SleepingBagDress prototype 1-2.....	17
2.2 PAVEL KNAPEK	18
2.2.1 Dej do toho duši	18
2.3 JAN DUDEŠEK.....	20
2.3.1 Echoes of Gravity / Ozvěny přitažlivosti	22
2.4 BARBORA KLEINHAMPLOVÁ	23
2.4.1 Dušování	23
2.5 ELLA BURKE	25
2.5.1 Silent Vibration	25
2.5.2 Rebuilding Utopia	26
2.6 BRUCE CHAO	28
2.6.1 From glass sheets	28
2.6.2 With found windows	29
2.7 MARIAN KAREL	30
2.7.1 Průniky	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
3 PRÁCE, KTERÉ VZNIKLY V PRŮBĚHU PŘÍPRAVY.....	35
3.1 VELLO	35
3.2 PROSTUPY	37
3.3 PŘÍŽIVNÍK.....	39
3.4 ROVNOVÁHA	40
3.5 DECH DUŠE.....	41
4 PRŮBĚH NAVRHOVÁNÍ	44
4.1 MYŠLENKOVÉ MAPY.....	44
4.2 VÝVOJ PROJEKTU	45
4.3 KONCEPT PRÁCE.....	49
5 ALTERNATIVNÍ PROSTOR.....	50

5.1	SITE SPECIFIC ART.....	50
5.2	KULTURNÍ INSTITUT – GALERIE ALTERNATIVA	50
5.3	PROSTORY GALERIE.....	50
6	MATERIÁL	52
6.1	PLOCHÉ SKLO	52
6.1.1	Tvrzení (kalení) plochého skla.....	52
6.2	VZDUŠNICE NEBOLI DUŠE	52
7	REALIZACE	53
7.1	OBJEKT Č. 1	53
7.2	OBJEKT Č.2.....	56
7.3	OBJEKT Č. 3.....	60
III	PROJEKTOVÁ ČÁST.....	65
8	FOTODOKUMENTACE	66
	ZÁVĚR	78
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	79
	SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	81
	SEZNAM OBRÁZKŮ	83
	SEZNAM PŘÍLOH.....	88

ÚVOD

Pro téma své diplomové práce jsem si vybrala *Volný objekt na téma Proměna*, protože celý vývoj projektu od samého začátku až po vytvoření díla je proměna sama o sobě. Baví mě sledovat tento vývoj a tok myšlenek. Ve své tvorbě ráda pracuji s kombinací nejrozličnějších materiálů. Hledání jejich hranic i ovlivňováním navzájem.

Mým hlavním vyjadřovacím prostředkem je materiál sklo, u kterého mohu pracovat nejen se strukturou, tvarem a objemem, ale hlavně i se světlem, propustností a zároveň nehmataelností pruhledů. V několika posledních projektech, jsem použila jako druhý materiál nafukovací duši, materiál méně tradiční, spíš nevýrazový vyjadřovací prostředek.

Během studia jsem zkoušela různé způsoby zpracování skla. Od tavby, broušení, hutního zpracování, až k práci u kahanu, která mi byla nejbližší. V počátcích vývoje projektu jsem chtěla tuto práci zahrnout v samotné instalaci.

K duši, pryži jako materiálu jsem se dostala během brainstormingu. Hledala jsem surovinu, která bude snadno přenosná, lehká, bude měnit svůj tvar. Až jsem dospěla k duši. Snadno se poskládá - nezabírá místo svým objemem, může se nafouknout kdykoli, když je potřeba instalovat dílo. Doma jsem našla spoustu duší, které mi zůstaly v garáži po otci.

Zpočátku jsem pracovala s každým materiálem zvlášť. Přemýšlela nad možnostmi jejich využití. Postupným bádáním jsem dospěla k interakci. Využívala jsem sklo v různých podobách – přes hutně zpracované skleněné obruče, křehké simaxové baňky až k plátům plochých skel.

V teoretické části jsem využila rešerši zaměřenou na současné umělce pracující s instalací objektů – duší či plochým sklem v prostoru. Když jsem poprvé uviděla práci pana *Pavla Knapka*, nadchla mě možnost pracovat s duší, která mění svůj objem, s jedinečnou schopností se přizpůsobit.

V praktické části prezentuji postupný vývoj mé práce. Zabývám se materiálovými zkouškami, tvaroslovím objektů a hledáním směru své práce. Mým cílem je vytvořit prostorový objekt, který vypovídá svůj osobitý příběh v daném prostoru, vytvořit tak site – specific instalaci. Objekt, který může být součástí prostoru pro daný okamžik, ale zároveň balancovat na hranici napětí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MÉDIUM A NETRADIČNÍ MATERIÁLY JAKO VÝRAZOVÝ PROSTŘEDEK

Nové materiály začaly měnit počátek dvacátého století, když byly zavedeny do umělecké tvorby, od příchodu avantgardy. Jedním z prvních průkopníků v použití nalezených předmětů byli *Marcel Duchamp* a *Pablo Picasso* přibližně od roku 1910. Tito se tak stali předchůdci umění nových médií – fotomontáž, koláž nebo ready made, performance a politické umění, aj. *Duchamp* otevřel možnosti, využil všelijaké nalezené věci k vyjádření svých tezí. Umění se přestalo omezovat na rám obrazu a přiblížilo se divákovi samotnému, vstoupilo k němu. V polovině 20. století prezentoval svou tvorbu i *Robert Rauschenberg*, který ve svých kolážích používal nepotřebného materiálu, kartonových krabic či pneumatik. Jednou z významných osobností druhé poloviny století byl i *Andy Warhol*, *Cleas Oldenburg* či *Roy Lichtenstein*, kteří začali ve své tvorbě využívat komerčních produktů.

Z autorů na počátku devadesátých let to byl *Chris Ofili* – ten prezentoval africkou malbu a ve své tvorbě využíval sloní trus. Díky sbírkám *Charlese Saatchi* se dostal do sbírky *Sensation* (1997), která ho uvedla na scénu slávy tak jako *Damiena Hirsta*, *Trace Eminovou* nebo bratry *Chapmanovy*. Podařilo se mu získat i Turnerovu cenu a v roce 2003 reprezentoval Británii na Benátském bienále.²

Ať už umělci pracovali s materiály využívanými nejčastěji ve výtvarné tvorbě, nebo používali materiály levné a dostupné pro jejich tvorbu, nabídlo jim to možnost materiály vzájemně konfrontovat a posouvat hranice. Tato inovace v materiálech změnila pohled na výtvarnou scénu a otevřela další možnosti překračující tradiční a konvenční formy. Někteří umělci využívají neartistní materiály pouze jako podpůrný materiál, jiní jako stěžejní. Formují se různé umělecké směry. Umělci se již dávno oprostili od materiálu jako je mramor, bronz aj. Neváhají použít technologických či elektronických efektů, aby docílili svých představ. Současná scéna zohledňuje konfrontaci těchto materiálů i estetické aspekty umění. Umění vždy vznikalo ve vztahu k médiu.

² WOLF, Veronika. Art and antiques: váš průvodce světem umění/. *Chris Ofili*. 2010, č. 4, s. 64-66. DOI: 12138398.

„Snad účast a dokonce pomíjivost tedy představují média? Je možné, že podle stálosti můžou být popsána média? Nebo podle měřítka? Novosti? Úpadku? Ve smyslu všech těchto možností dané oblasti jsou „média“ považována za zlomový bod.“³

Vzniká volný a neomezený prostor. K prezentování uměleckých děl se přidávají kromě prostorů muzeí a galerií i *netradiční* místa (subkulturní městská prostředí, ulice, kluby, soukromé prostory,...). Publiku je nabízeno interaktivní komunikační prostředí, které objekt dotváří nebo uzavírá.

Stále častěji se v koncepčních pracích objevují „*nová média*“. Multimediální umění, interaktivní umění, digitální umění a počítačové umění. Nová média můžeme rozdělit na umění technologie (elektronické, robotické, genomické umění) a mediální umění (video art, umění přenosu, experimentální umění) – rychle pronikající umění od devadesátých let minulého století.⁴

³ BUSKIRK, Martha. *The contingent object of contemporary art*. Cambridge, Mass.: The MIT Press, c2003, s. 152-154. ISBN 0-262-52442-2.

Might participation or even ephemerality thus constitute a medium? Perhaps permanence might also be described as a medium? Or scale? Or newness? Or deterioration? In a sense all of these possibilities stretch the term “medium” to the breaking point. Yet these are qualities central to the definition of a great many works of art, where to ignore their implications would not just alter but destroy the work.

⁴ TRIBE, Mark, Reena JANA a Uta GROSENICK. *New media art*. Hong Kong: Taschen, c2009, 95 s., 6-7 s. ISBN 978-3-8365-1413-2.

We locate New Media art as a subset of two broader categories: Art and Technology and Media art. Art and Technology refers to practices, such as Electronic art, Robotic art and Genomic art, that involve technologies which are new but not necessarily media – related. Media art includes Video art, Transmission art and Experimental Film – art forms that incorporate media technologies which by the 1990s were no longer new.

2 INSPIRAČNÍ ZDROJE – REŠERŠE

V této části jsem se zaměřila na autory, kteří měli stejný (shodný) prvek tvorby, kteří pro mne představovali přínos a byli mi inspirací. Rozdělila jsem tuto kapitolu na jednotlivé autory a jejich projekty. Zvolila jsem jak současné české umělce, tak i zahraniční, kteří pracují s instalací duše jako hlavním výrazovým prostředkem. Duši užívají buď jako materiální prostředek k vyjádření nebo jako určitou identitu. Zahrnula jsem zde i prostorového tvůrce pracující s plochým sklem.

Vyhledala jsem si autory, kteří umějí skloubit používání různých materiálů a vzájemně je i propojovat. Pracují zejména s prostorem, který je obklopuje. Tito umělci pro mne byli inspirací především pro svou schopnost komunikaci umělce - okolí a naopak, jít nad rámec možností.

2.1 Ana Rewakowicz

Umělkyně narozená v Polsku, ale v současné době pracující v Montrealu, Kanadě. Dosáhla uměleckého vzdělání na Univerzitě v Ontariu, na katedře Umění a designu. Později na Univerzitě v Concordii, Montreal. Je to číňorodá umělkyně, která se zabývá novými materiály a technologiemi, designem, architekturou, performance, vydává publikace. To vše nejen na domácí půdě, ale i v mezinárodním měřítku.

Neformální prostory k vystavování jsou mnohdy stále více vyhledávány – role muzeí moderního umění se pomalu mění. Tuto umělkyni jsem si vybrala, protože chce navázat kontakt s divákem, chce ho oslovit, chce na něj působit. I *Rewakowiczová* zkoumá vztahy mezi člověkem samotným a architekturou, která ho obklopuje, stabilní hmotností – nehmotností. V počátku projektu jsem pracovala s fólií a to mě inspirovalo vytvořit instalaci přímo pro daný prostor.

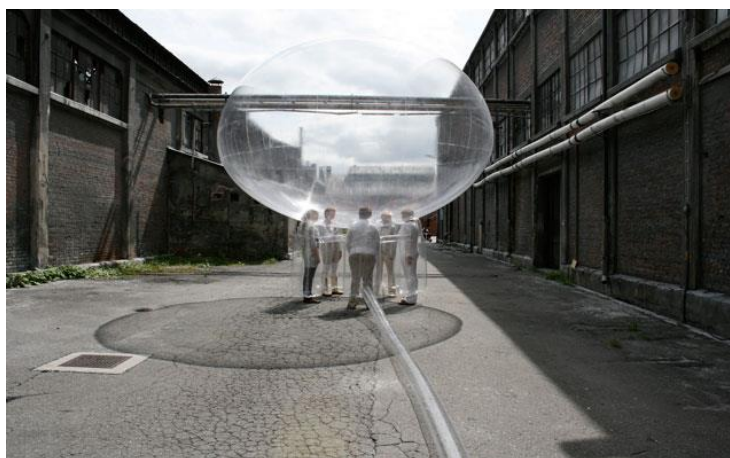
„Jako umělec mám zájem o zkoumání materiálního potencionálu nafukováním (lehkost, přesnost, tepelné a konstrukční vlastnosti, zhotovení procesů,

paměť materiálů atd.), ale i kulturní a estetické“ lehkosti.“⁵

2.1.1 Conversation Bubble

Umělkyně nemůže ovlivnit to, jak dlouho bude projekt probíhat. Může ho připravit, ale kdy bude ukončen, rozhodnou sami účastníci, jako tomu bylo v Norsku roku 2008. Buduje si intimní sféru, když zapojuje lidi do svých projektů. Vyjadřuje představu touhy a spojitosti.

Tato uzavřená bublina je připravena pro pět lidí. Jsou uzavřeni ve dvouvrstvé vinylové fólii. Mohou pohybovat pouze hlavou. Sdílí společný prostor a dýchají stejný vzduch. Mohou konverzovat. Jedinec se nedostane ven, závisí to na dohodě všech uvnitř. Autorka zamýšlela tímto projektem zdůraznit bublinu, ve které žijeme. Upozornit na to, že se nestěhujeme ze svého domácího prostředí do veřejných prostor, ale uzavíráme se.

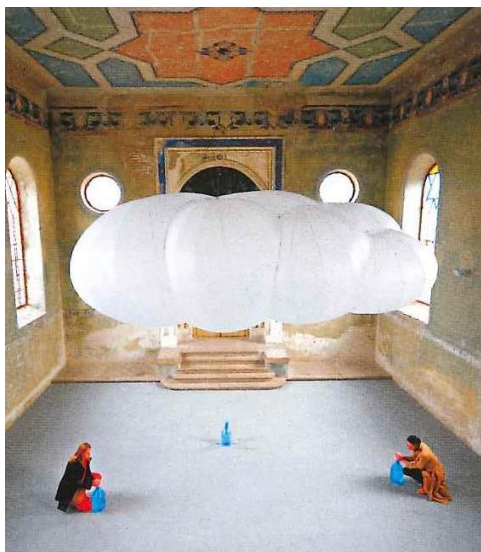

Obr. 1 Ana Rewakowicz, Conversation Bubble, 2008

⁵ REWAKOWICZ, Rewakowicz. Ana Rewakowicz. *Ana Rewakowicz* [online]. 17. 6. 2013 [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://rewana.com/statement-bio-cv.html>

As an artist, I am interested in investigating the material potential of inflatables (lightness, portability, thermal and structural properties, fabrication processes, material “memory,” etc.) but also the cultural and aesthetic implications of “lightness”.

2.1.2 The Cloud

Obr. 2 Ana Rewakowicz, *The Cloud*, 2013

Jedno ze svých děl vystavovala umělkyně i v šamorínské synagoze – galerii *At Home Gallery* na Slovensku. Prostor galerie dává možnost a přímo vybízí k realizaci i náročnějšího díla. Byla to vůbec první výstava *Rewakowiczové* na tomto území. Dispozičně využila prostor a prezentovala dílo *The Cloud (Oblak)*.

Dalším prvkem, který přinesla interaktivní instalace, došlo k propojení vědy a umění. Na tomto projektu pracovala společně s inženýrem *Pierre Jutrasem*. Jednalo se o vznášející se oblak nad zemí, který je naplněný heliem. Zároveň je napojený i na hadičky a kádinky s vodou. Divák může pomocí ruční pumpy dostat vodu do mraku, ten začne pomalu klesat pod tíhou tekutiny. Z mraku pak *prší* a po *dešti mrak* vystoupá do původní výšky.

„Technicky dořešená instalace přitom nepůsobila komplikovaně, s divákem komunikovala velmi přirozeně a bezprostředně, působivě, zážitkově, ne však prvoplánově. Dílo Any Rewakowiczové nabízí vícero možných interpretačních rovin dotýkajících se reflexe globálního vlivu lidstva svojí aktivitou na přírodu.“⁶

⁶ LEHOCKÝ, Ľubos. Flash Art: the World's Leading Art Magazine: Czech. *Ana Rewakowicz: At Home Gallery - Šamorín*. 2014, VII, č. 30, 100 s. s. 61. ISSN 1336-9644

2.1.3 SleepingBagDress prototype 1-2

SleepingBagDress jsou kimono – šaty, které se dají změnit a poté upravit do válcového tvaru. Do této uzavřené buňky se mohou vejít až dva lidé. Je napájena pomocí NiMH baterie, která je propojena se solárním panelem. Je to zajímavý koncept práce, při němž dojde k propojení oděvu a přenositelného dočasného přístřešku, který je soběstačný. Porotce v *A Better Way to Get There - The Grant Prize*, Erik Mohr dodal:

„Opravdu fantastické, futuristické a praktické. Já to chci taky! Je to nádherný příklad návrháře, který skutečně přemýšlí o mobilitě a interakci s naším okolím v neustále se měnícím globálním společenství. Výborně.“⁷

Obr. 3 Ana Rewakowicz, Sleeping Bag Dress, 2003

⁷ EnRoute: A Better Way to Get There. ENROUTE. *EnRoute: Air Canada's inflight travel magazine* [online]. Canada, 1.10.2007 [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://enroute.aircanada.com/en/articles/a-better-way-to-get-there>

“Truly fantastic, futuristic and practical. I want one! This is a wonderful example of designers really rethinking mobility and interacting with our surroundings in an ever-changing global community. Excellent.”
– Erik Mohr

2.2 Pavel Knapek

V prostorách Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, kde *Knapek* studoval, nyní učí ateliér Keramiky a porcelánu. Porcelán pro něj představuje významný vizuální prostředek k vyjádření.

Čas od času byl umělec požádán, aby vysvětlil svoji tvorbu, ale jeho odpověď zněla, že objekty musí mluvit samy za sebe. Věří, že jakýkoliv dialog by měl být výhradně mezi divákem a plastikou.⁸

Od roku 1977 tvořil papírové reliéfy (hledal levný a dostupný materiál). Později přešel na porcelán. U něj pracuje s prostorem, světlem, texturou a hledá soulad.

„Na vytváření reliéfů se stejnou měrou podílí rozum a intuice. Jejich tvarový řád a výrazová čistota má poetiku hry s tématem a jeho porušením.“⁹

2.2.1 Dej do toho duši

Na výstavě v Galerii Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze, vystavoval *Knapek* v roce 2008 souhrn svojí práce za poslední desetiletí. Jeho práce zahrnovala jak porcelánové reliéfy, tak i instalaci objektů. Sám k instalaci výstavy dodal:

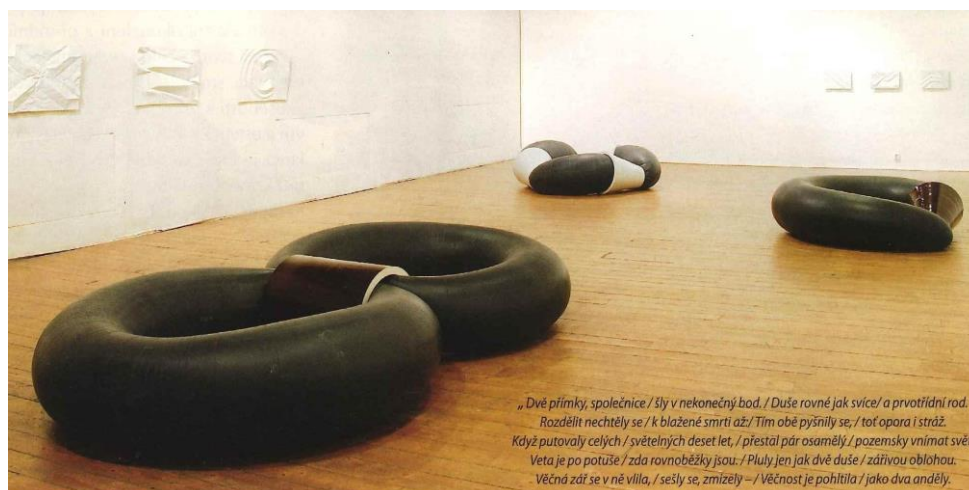
„Jsou to průmyslové elementy – traktorové a částečně kombajnové duše, které miluji od dob, kdy jsem záviděl klukům, kteří si kouleli nafouknutou duši někam k rybníku. Protože ten prstenec, ten čistý tvar je fascinující. Toto okouzlení těmi tvary mi zůstalo. Kontrast mezi měkkou pryžovou formou a její určitou expresivitou až vulgaritou

⁸ LANE, Peter. *Contemporary studio porcelain*. 2nd ed. Philadelphia, Pa.: University of Pennsylvania Press, c2003, 256 s., s. 69. ISBN 0812237722.

From the time to time *Knapek* is asked to explain his work but he answers that it must speak for itself. He believes that once it is completed and has left his studio, any dialogue should be solely between the spectator and the sculpture.

⁹ *Keramika a sklo: časopis pro design a umění*. Hradec Králové: APC, 24. 4. 2008, č. 2, s. 38.

*neartistního materiálu, v kontrastu s vysoce tvrdým, jedním z nejtvrděších materiálů jako je elektroporcelán, technický porcelán - to mě teď hodně zajímá.*¹⁰

Obr. 4 Pohled na instalaci výstavy Dej do toho duši, 2008, Praha

Autor často kombinuje dvě duše do nového vizuálního celku nebo jenom provléká duše skrz, které tvoří řetězec. Část objektů je pak definována porcelánovými sponami.

„V souladu se svým bytostným zaměřením Pavel Knapek vytváří lapidární sestavy, které přehodnocují minimalistické syntaxe do robustní a přitom hravé varianty. To umělci dovoluje rozehrávat subtilní sémantickou hru s dvěma významy, které připisujeme slovu duše. Spojuje se zde hra s formami a různými sémantickými konotacemi, které s sebou nesou.“¹¹

¹⁰ OUJEZDSKÝ, Karel. Pavel Knapek - Dej do toho duši. In: *Mozaika* [rozhlasový pořad]. ČRo - Vltava 8. 4. 2008. Dostupné též z: http://www.rozhlas.cz/mozaika/vytvarne/_zprava/442539

¹¹ VALOCH, Jiří. Galerie Caesar Olomouc: Knapek Pavel. *Galerie Caesar Olomouc* [online]. Olomouc, [2009] [cit. 2014-04-07]. Dostupné z: <http://www.galeriecaesar.cz/Galerie%20Archiv/2010/219%20Knapek/Knapek%20Pavel.htm>

Obr. 5 Knapek Pavel , XX. Letní keramická plastika, 2012

Tento autor mě povzbudil k vyzkoušení experimentu. Vytvořila jsem skleněné polotvary souměrných tvarů. Provlékla jsem jimi samotnou duši a postupně nafukovala, dokud to šlo. V jednom momentu byla velká rána a sklovina se rozstřelila všude kolem. Od okamžiku této malé performance jsem se rozhodla pracovat s duší jako variabilním materiálem.

Pan *Knapek* mi byl inspirací v počátcích mého projektu, kdy jsem považovala duši spíše za materiální věc, která může dosáhnout destrukce nebo si pouze udržovat svoji základní funkci. Později jsem začala chápat duši nejen jako věc, ale i jako prostředek, díky kterému můžu proměňovat duši různými způsoby.

2.3 Jan Dudešek

Česko – švýcarský umělec a pedagog. Do Švýcarska odešel v šedesátých letech jako student Univerzity Karlovy. Zde si založil ateliér spolu se sochařem *Jiřím Dvořáčkem*. Později působil jako pedagog na škole designu a na Akademii Bauhaus v Desavě. Do Česka se pravidelně vrací.

„Jana Dudeška zajímá ztráta rovnováhy, nebo naopak hledá způsob, jak harmonie dosáhnout. Zvláštním tématem je otázka, jak udržují rovnováhu kruhové tvary. Velmi často vznikají objekty určené k performanci. Bez lidského zásahu zůstávají dřevěné desky, skříňe, kovové pláty a dráty hluché, tiché, mlčenlivé. Teprve dotek člověka je probudí k životu, i když to může být i telurický proud, duch místa, ozvěna nebeských těles, počasí, vítr nebo změna gravitace. Smyslem reagujících objektů je zklidnění či naopak aktivace lidské mysli.“¹²

Přes ranou tvorbu kovaných doplňků a dřevěných soch se autor nyní soustředí na objekty v krajině, instalace ze skla a kruhovým objektům (duším). Vytváří kinetické objekty se světelnými a zvukovými efekty. Jeho instalace zaplňují a oživují výstavní prostory. Sám divák se může zapojit a cítit vibrace z objektů.

Obr. 6 Jan Dudešek, Array of mirrors for nosy birds
and moody clouds

¹² VÍTKOVÁ, Martina. *Echoes of Gravity*: [Katalog výstavy], Pardubice 30. 8. - 3. 11. 2013. Pardubice: Galerie města Pardubic, 2013, 68 s.

2.3.1 Echoes of Gravity / Ozvěny přitažlivosti

Tvorbu posledních desetiletí *Dudeška* zachycovala výstava v Pardubicích, která probíhala ve dnech 30. 8. - 3. 11. 2013. Instalace obsahovala spoustu kinetických objektů, se kterými bylo možné pohybovat, vibrovat, a prostor naplňovat neobvyklými zvuky. U tohoto autora se mi líbí, že téměř každého objektu se můžete dotýkat, hrát si s ním nebo procházet prostorem, jenž náleží samotnému dílu. Inspiroval mě k tomu, že můžu pracovat s duší tak, že objekt nemusí úplně vždy působit staticky, může být na hranici lability.

„Technicky dokonale promyšlené instalace reagují na prostor, ať už vnitřní nebo vnější a na lidský zásah, čin, sérii pohybů, kroků, volných pádů a doteků. Dudeškovy objekty hrají, ale jejich orchestrace směřuje k harmonii přes konkrétní technické vlastnosti hmoty, materiálu a jejich vzájemných vztahů.“¹³

Obr. 7 Deflorace prázdnoty, 2007

¹³ VÍTKOVÁ, Martina. *Echoes of Gravity*: [Katalog výstavy], Pardubice 30. 8. - 3. 11. 2013. Pardubice: Galerie města Pardubic, 2013, 68 s.

2.4 Barbora Kleinhamplová

Absolventka fotografie pražské fakulty Akademie múzických umění a také Akademie výtvarných umění v Praze, kde studovala malbu. Ve své tvorbě se věnuje zejména osobním či psychologickým tématům v estetizovaných scénách. Svým přístupem přesahuje do sociální roviny.

Tuto umělkyni jsem si vybrala jako mladou autorku, která hledá cestu v osobní i výtvarné rovině. Střetává se s otázkami prvoplánových myšlenek a působení na diváka. Ale i s hlubší podstatou člověka samotného. Něco, co prostupuje společnost a jejich vzájemné vztahy. Konkrétně u výstavy *Dušování* sleduji se zaujetím propojení hmotného a nehmotného.

2.4.1 Dušování

Tato výstava probíhala v *Galerii PAVILON* v Praze, roku 2010. Sama autorka promluvila o své výstavě následujícími slovy:

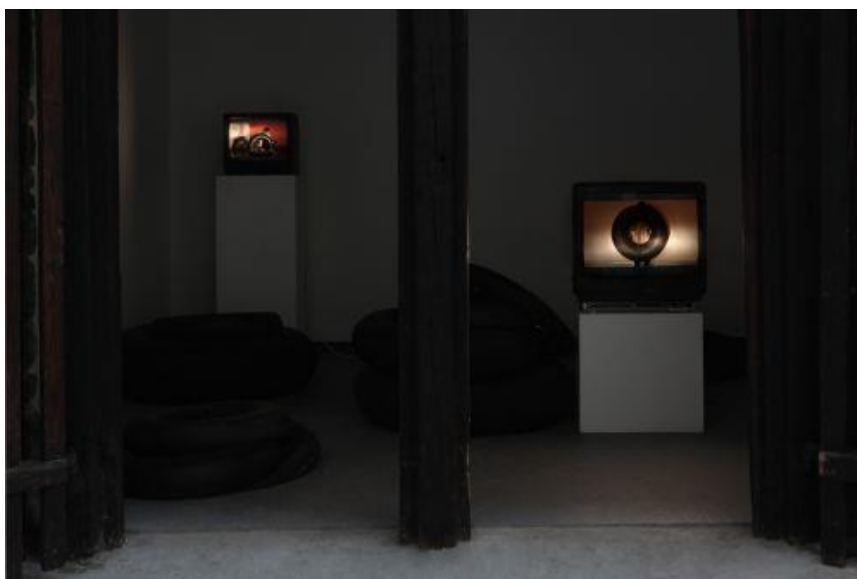
„Míří na mě světla auta a v jedné situaci držím duši, dokud se nepřefoukne a v druhé situaci, omývám tu duši, tak jako když člověk hledá na duši díry. Je to také podobenství, jak se dá asi zacházet s lidskou duší. Způsoby jsou různé, ale je to často dost necitlivé. Tak jsem se to snažila nějakým způsobem vystihnout na těch videích.“¹⁴

Duše sama o sobě je neurčitý pojem. Můžeme ji chápat jako neobyčejnou osobní identitu, jedinečnost smyslu a citu. Sám pojem duše je odvozen od slov dýchat, dech. Nyní je spíše nahlíženo na tento význam slova jako na vztah k sobě samému, konkrétnímu individuálnímu myšlení.

¹⁴ KLEINHAMPLOVÁ, Barbora. ARTYČOK.TV. *Barbora Kleinhamplová - Dušování* [online]. Praha, 27.11.2010 [cit. 1.4.2014]. Dostupné z: <http://artycok.tv/lang/cs-cz/6801/dusovani>

Autorka pojala tuto duši jako věc neobyčejnou. Chtěla zaznamenat nehmotnou a jemnou ideji představující jedince, který zachází se svou duchovní podstatou. V *Kleinhamplové* jsem viděla možnost, jak chápat duši jinak.

Naznačuje, že by se mělo *o duši pečovat a uvědomovat si její důležitost*. V opačném případě může dojít až k sebe destrukci, jako je tomu u performance, kdy se duše blíží k postupnému prasknutí.

Obr. 8 Barbora Kleinhamplová, Dušování, 2010, Praha

„Co vlastně ve světě multikulturality, řízené svobody, time managementu a obsese virtuálními, bezčasými světy znamená pojem duše? Jedná se o nesmrtelnou podstatu, nebo tu zvláštní bílou entitu, která nás jako děti fascinovala v rozpúleném vánočním kaprovi? Péče o duši, ve smyslu výchovy a vzdělání, je jeden ze základních kamenů filozofie. Co když je ale duše jenom nadmutá bublina, která se nevyhnutelně blíží svému prasknutí a definitivní proměně vniveč?“¹⁵

¹⁵ Dušování Barbory Kleinhamplové. PFEIFFER KOTTOVÁ, Karina. [Http://www.artalk.cz](http://www.artalk.cz) [online]. 12. 1. 2011 [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.artalk.cz/2011/01/12/dusovani-barbory-kleinhamplove/>

2.5 Ella Burke

Tato umělkyně se narodila v Dublinu, nyní však žije a pracuje v Bruselu. V roce 2010 se stala residentkou projektu *Graduate Residency Award 2009*, v irském *Muzeu současného umění (IMOCA)*. Tato příležitost jí přinesla možnost ponořit se sama do sebe. Součástí ocenění bylo i vlastní studio a možnost prezentovat svoji práci na samostatné výstavě ve zmíněném muzeu.

Obr. 9 Ella Burke, Silent Vibration

Vytváří pomíjivé, časově vymezené performance. Nejčastěji zachycuje svoji práci pomocí videa a fotodokumentace. Inspirativní pro mě bylo, s jakou lehkostí působí její instalace, zejména *Silent Vibration*. Jako by právě dýchala. Určité propojení mezi vědou a mystikou. Využití prostoru, který diváka vtáhne do sebe.

2.5.1 Silent Vibration

Na výstavě *Silent Vibration* v *IMOCA*, umělkyně využila celého prostoru galerie. Tady se z potrubí mezi ocelovými vazníky spouští pět dlouhých amorfních bílých pytlů, vymezených pryžovými dušemi. Uzavřený prostor, který se houpá, vytváří syntetické plíce.

Tyto neurčité objekty se zdají být odkazem nebo projevem reagujícím na výstavu *Atkinsona a Baldwina - Air and Air Conditioning* v pozdních šedesátých letech dvacátého

století – kde, bylo navrženo, že objem klimatizovaného vzduchu by měl být považován za umělecký objekt.¹⁶

Obr. 10 Ella Burke, Silent Vibration, 2010, IMOCA

2.5.2 Rebuilding Utopia

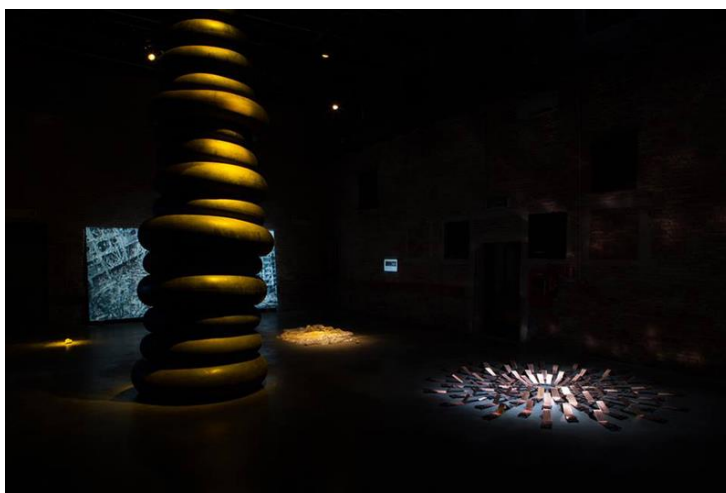
Ella Burke byla poctěna neopakovatelnou nabídkou od *Jota Castra*, kurátora *Dublin contemporary*, aby se zúčastnila 55. bienále umění v Benátkách v roce 2013. Spolu s *Richardem Mossem* připravili na bienále pavilon *The Emergency Pavilion: Rebuilding Utopia* v *Teatro Fondamante Nuovo*.

¹⁶ Paper visual art journal: ella burke. Paper visual art journal [online]. 29.06.2010 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://papervisualart.com/?tag=ella-burke>

These uncertain objects seem to reference, or act as a re-wording of, the Atkinson and Baldwin Air and Air Conditioning exhibitions in the late 1960s – where it was suggested, that a volume of air-conditioned air should be considered as an art object.

„Název výstavy *Rebuilding Utopia* s koncepcí jako sjednocení procesů, které probíhají přes kurátorské teze. Myšlenka utopie je o různých způsobech myšlení o lepším světě, jak umění může přispět k představě takového světa.“¹⁷

Tato nabídka přišla poté, co *Castro* viděl její projekt na mezinárodní výstavě *The Joinery* v roce 2011. Autorka zde vystavovala *White Flag (Irish)*.

Obr. 11 Emergency Pavilion, Venice Biennale 2013

Je to ohromující skok v tak krátké časové době propracovat se až k výstavě na bienále. Tento posun v kariéře patrně přinese sebou spoustu dalších příležitostí. Jako mladá umělkyně nemá jednoduché prorazit na současnou uměleckou scéně. Když si jí všimne někdo, kdo ji dokáže zviditelnit a bude mít jeho plnou podporu, vzbudí to určitě další tvůrčí jiskru a podnět k práci.

¹⁷ CASTRO, Jota. Emergency Pavilion: Rebuilding Utopia - Venice Art Biennale 2013. *Home - My Art Guides* [online]. 2013 [cit. 2014-04-12]. Dostupné z: <http://www.myartguides.com/venice-art-biennale-2013/art-biennale/collateral-events/item/636-emergency-pavilion>

The title of the exhibition is *Rebuilding Utopia* with concepts acting as unifying threads that run through the curatorial proposition. The idea of utopia is about different ways of thinking about a better world, and how art can contribute to imagining such worlds

2.6 Bruce Chao

Vystudoval sochařství, ale zabýval se i šperkařstvím a studoval i foukání skla. Nyní učí na Rhode Island School of Design (Spojené státy). Elementy - světlo – sklo – proces jsou pro něho klíčové. Světlo a proces, to jsou prvky ve výtvarném umění jedny z nejdůležitějších. Ve své tvorbě se zajímá o dualitu věcí.

Je řada skvělých umělců pracujících s prostorem, ale s Brucem Chao jsem se setkala osobně a zapůsobily na mě jeho prostorové instalace. Když se setkám s umělcem a slyším, jak mluví o své práci a představuje ji, je mi to mnohem bližší.

V 70. letech, kdy industriální sklo začal využívat, nebylo ještě považováno za výtvarný materiál či prostředek k uměleckému vyjádření. Jeho práce jsou založené na maximální křehkosti skla – využívá jako medium velké pláty plochého skla. Za pomoci lan a kotev umísťuje své instalace do prostoru velkých hal. Při tomto druhu tvorby tak hodně staví na silném propojení. Jeho tvorba rovněž vyžaduje prostorové myšlení. A v pozdější tvorbě instaluje i v přírodě, v několika případech ku příkladu 20 metrů nad zemí.

Vytváří provokující trojrozměrné instalace. Začal se zajímat i o lesní baldachýny – koruny stromů - jako o výtvarné médium. Pro své projekty trávil čas v lesích Seekonk, Massachusetts, kde jsou stromy starší pěti set let. Na stromech ve výšce dvaceti pěti stop nad zemí tvořil své objekty.¹⁸ Zde vytvořil během šesti let několik instalací nazvaných *Sochy na stromech*. Inspiraci pro tyto objekty získal při návštěvách japonských zahrad *Ritsurin Koen*, kde viděl zahradníky pečovat o stromy.

2.6.1 From glass sheets

Jednotlivé pláty skla mají lidské rozměry. Většinou jsou zavěšovány, aby divák mohl procházet skrz instalaci. Některé části skel jsou sníženy tak, že si divák připadá jako by procházel mezi oblaky. Zde je důležitá transparentnost skla a proměnlivost světla.

¹⁸ NADKARNI, Nalini. *Between earth and sky: our intimate connections to trees*. Berkeley: University of California Press, c2008, s. 51-52. ISBN 0520248562.

V instalaci *Ring* (Obr. 12), využil starých výkladních skel. Dříve se některé tyto skla natíraly vápennou vodou - to využil i *Chao*. Na jednotlivých sklech pak byli vidět i otisky rukou, které tomu dodávaly určitou intimitu.

Obr. 12 Bruce Chao, Ring, 1980

„Pro všechna Chaova díla je charakteristický zejména cit pro konkrétní místo, křehkost materiálu násobenou křehkostí prostorové situace založené na limitní pružnosti skla nebo třeba stromů v lese.“¹⁹

2.6.2 With found windows

Ve své tvorbě využívá i starých skleněných oken, v sérii projektů *With found windows*, které nalezne v opuštěných prostorách starých budov. Nechává se inspirovat místy, které navštívil a přírodou. Odráží se tam lámající se vlny, hladiny nebo také staré

skleníky. Pozoruje, jak jsou objekty vnímány především v tichosti a beze slov. Důležité je u něj podobně jako u jiných propojení s architekturou, jedinečným prvkem pronikání světla, ať už přírodního nebo umělého.

Obr. 13 Bruce Chao, Prytania 1984

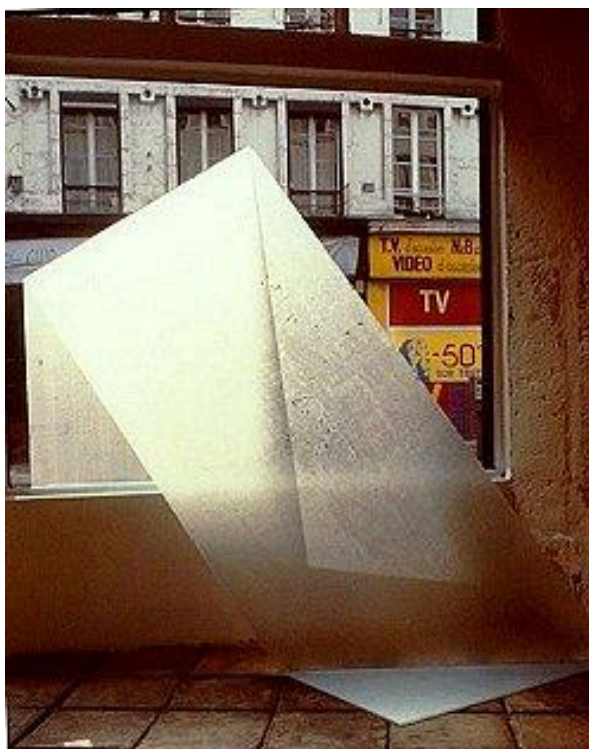
2.7 Marian Karel

Český sklářský umělec, který se zaměřuje především na souvislost skla a architektury. Rozvahy o prostorových souvislostech a optických citlivostech suroviny skla jsou pro něj jednoznačné. Řídí se řádem geometrických tvarů jehlanu, krychle, čtverce – ten však nemusí být pouze plochý, ale může pracovat i s klamou prostoru. Vytváří

¹⁹ Přednášky prostorových tvůrců 4: Bruce Chao. *Artalk.cz* [online]. 5. 12. 2011 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.artalk.cz/2011/12/05/prednasky-prostorovych-tvurcu-4-bruce-chao/>

kompozice, které vrůstají do veřejného prostoru přírody či budov. Kompozice *Mariana Karla* proměňují prostor, povyšují místo do umělecké roviny.

*"Nevnímám sklo jako materiál pro sochu, design nebo architekturu. Komponováním skleněných tabulí vytvářím iluzivní světelné poměry, jež se zrcadlením zmocňují okolní reality. Otázky mi klade magická záhadnost prostoru, zázraky jeho proměn, vznikání nových prostorů v prostoru, nové přírody v přírodě, dialog mezi architekturou, přírodou a člověkem. Ke spojení vnitřního a vnějšího, skutečného a domnělého prostoru, reality a iluze využívám kontrastu hmot, tvarů, struktur, vlastností povrchu materiálu, světel a stínů ..."*²⁰

Obr. 14 Marian Karel, Prostoupení, 1989

²⁰ ArtForum - Marian Karel: Sklářský výtvarník. *ArtForum* [online]. 2006 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.gallery.cz/gallery/cz/marian-karel.html>

2.7.1 Průniky

Výstava, která probíhala v roce 2011 v *Muzeu Kampa*, Praha. Toto muzeum spolupracuje s umělcem už déle. Při této výstavě jsme se mohli setkat s prostorem, který využil pro svá díla. Jeho práce zdobí prostranství nádvoří galerie, ale i výstavní prostory uvnitř galerie. Tento český sklář se pokouší měnit chápání a vnímání prostoru na straně jedné a na druhé zasahovat do proměny hmoty a světla různými průniky.

Obr. 15 Marian Karel, Průniky, 2011, Museum Kampa

„Jeho až architektonická práce se sklem nese zajímavé a vzrušující poselství. Můžeme tedy zadumaně postát a zkoumat jeho "průniková" díla, která mají v sálech dostatečný prostor a přesně vykomponované umístění“²¹

Práce *Mariana Karla* jsem si vybrala, protože můžeme klidným pohledem sledovat jeho prostorové objekty. Jsou čisté, nepůsobí komplikovaně, tyto objekty z optického skla

²¹ VOMÁČKA, Josef. Marian Karel: Průniky. ČESKÁ TELEVIZE. Česká televiz [online]. 17. 10. 2011 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/139793-marian-karel-pruniky/>

vytváří další dimenzi v prostoru. Očima sledujeme objekt, který se zdá, že prostupuje hmotou. Umělec komunikuje s prostorem. Chtěla bych podobným způsobem pracovat s průsvitností materiálu a odrazy.

PRAKTICKÁ ČÁST

3 PRÁCE, KTERÉ VZNIKLY V PRŮBĚHU PŘÍPRAVY

Jak jsem naznačila v úvodu, ke kombinaci materiálů duše a skla jsem dospěla pomocí úvahy o hledání vhodného materiálu. Sklo se stalo mým hlavním výrazovým prostředkem. Můžu pracovat nejen s hmotou a strukturou, ale hlavně i se světlem ve všech jeho podobách. To je pro mne značně inspirativní.

V této kapitole představím průběh práce od samého počátku, kdy jsem se seznamovala s materiálem až po vytvoření prvních objektů.

3.1 Vello

V počátcích jsem hledala možná propojení dvou zdánlivě odlišných materiálů. Duše a skla. Nejprve jsem různě protahovala nafouklou duši skleněnými obručemi a polotvary aniž bych duši pořádně nafoukla. Seznamovala jsem se s materiálem. Jaká je pevnost, pružnost, roztažnost jsem vyzkoušela v průběhu práce. Na Obr. 16 můžete vidět zachycený pohyb při postupném nafukování duše. Tlak byl příliš velký, aby tento odpor vydržela skleněná obruč. Tento postup by nebyl bezpečný z hlediska vystavování objektu. Kdykoliv by mohlo dojít k roztříštění. Prostor pro objekt na tomto principu by musel být uzavřený.

Obr. 16 Zkouška vzájemné pevnosti

K propojení materiálů jsem volila jiný směr. Představovala jsem si úplné propojení. Rozstříhala jsem duši a část jsem nahradila skleněným prutem, připraveným na huti. Začínaly vznikat zajímavé křivky. Tyto křivky mě přivedli k rešerši tvarů ohýbaného nábytku, kde jsem hledala nové podněty. Dalším hlavním aspektem se pro mě stala stabilita. Nebylo snadné najít rovinu pevného bodu, aby objekt stál a zároveň nebyla porušena dynamika.

Obr. 17 Testování pevnosti spoje

Vzniklo jednoduché tvarosloví rotačních formátů, které je volnou asociací na spotřební zboží firmy *Thonet*. Spojujícím prvkem je základní ohýbání masivu. Na první pohled nemožné propojení skleněné křivky a duše vytváří iluzivní prostorovou instalaci, která je variabilní.

Obr. 18 Vello, rozměry

3.2 Prostupy

Při svých pokusech jsem navázala na projekt z minulého semestru, kdy jsem pracovala s hutně zpracovaným sklem a nafukováním duší. Propojením těchto dvou surovin vzniká kontrast mezi měkkou pružnou hmotou a křehkým sklem.

Pro účely své aktuální práce jsem chtěla více pracovat s osvětlením, z počátku s přirozeným denním světlem, později s i umělým osvětlením. Místo nafukování jsem se pokoušela pracovat s materiálem jako takovým, pružností, natahováním, kolik toho materiálu vůči sobě navzájem snesou. V průběhu stříhání duší jsem začala přemýšlet nad různým prořezáváním, průhledy, napínáním,...

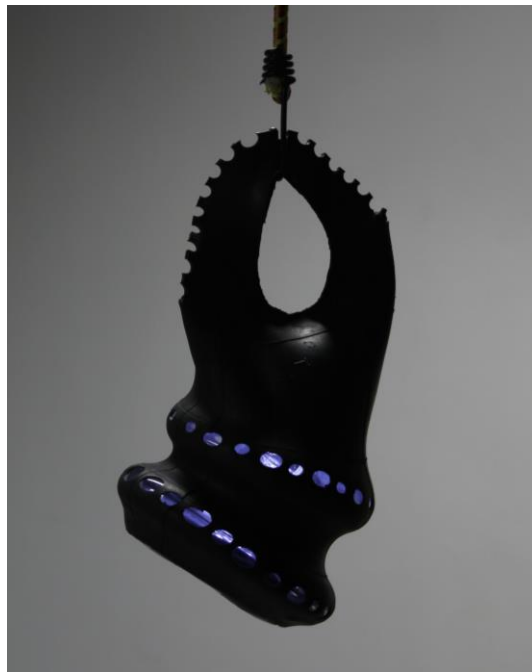

Obr. 19 Prořezávání materiálu

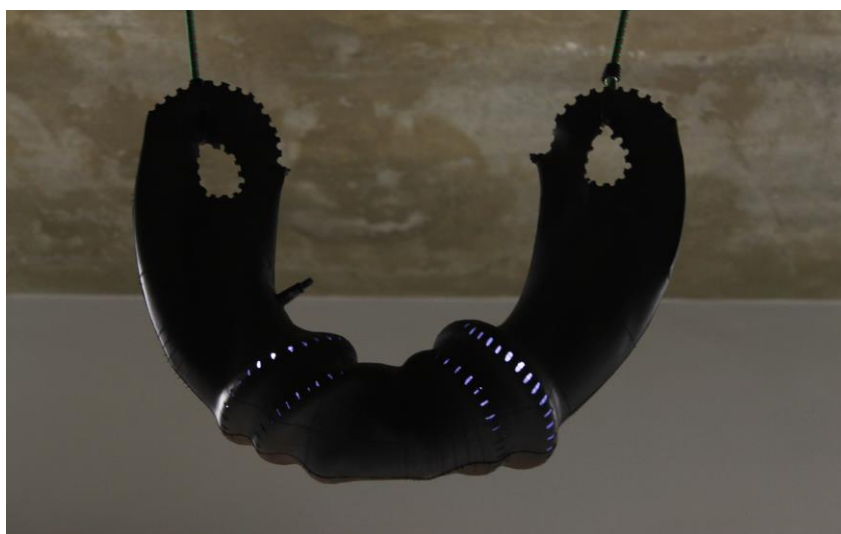

Obr. 20 Práce se světlem

Přetahováním duší přes skleněné polotvary vznikaly příjemné rotační tvary. Na vypnutých místech jsem prořezávala materiál. Vytvářely se průchody pro světlo. U těchto světelných objektů jsem řešila i závěsný systém. Pracovala jsem s materiálem tak, abych nemusela používat další konstrukci na zavěšení, ale vycházela přímo z použité suroviny. Navázala jsem na kruhový tvar.

Obr. 21 Prostupy I.

Obr. 22 Prostupy II.

3.3 Příživník

Doposud jsem si vyzkoušela propojení materiálů pomocí nafukování a přetahování duší. Chtěla jsem tuto studii posunout dále. Zkoumala jsem různé možnosti kombinování. Jednou jsem nafukovala starší duši a zprvu jsem chtěla zjistit, zda neuniká. V rychlosti jsem naslinila přes prst ventilek. Začali se tvořit vzduchové bubliny. To mě přivedlo na myšlenku pracovat s objemem uvnitř samotné duše.

Obr. 23 Příživník I - Detail

Prováděla jsem experimenty s nafukováním. Vzduch z duše jsem se pokusila přenést i do skleněné baňky. Po zahřátí simaxového skla jsem pomocí pumpičky nafukovala sklo, dokud to šlo.

Duše unikala a vzduch se pomalu vytrácel. Vytvořila jsem instalaci, při které jsem využila unikajícího vzduchu, který pomyslně tvaroval nové zvláštní objekty. Začal se objevovat *parazit*, který duši napadal. Příživoval se na něm, vysával poslední vzduch, který mu dodával sílu na růstu. Parazit se vyvíjel stále více. Až nakonec samotná duše slábla a moc převzal parazit.

Obr. 24 Příživník II

3.4 Rovnováha

Duše má zpravidla krásně pravidelný tvar. Propojením dvou vzdálených duší jsem vytvořila rovnováhu a souměrnost. Skleněná část objektu je formována do stejného tvaru. Tvar se opakuje, vytváří zároveň přechod mezi spojujícími prvky. Propojení vzbuzuje dojem i určitého napětí.

Obr. 25 Rovnováha

3.5 Dech duše

Během procesu částečného odpouštění vzduchu jsem chtěla vyzkoušet vyfouknutí celého objemu duše přímo do skloviny. Tento pokus jsem prováděla na huti. Vytvořila jsem si vlastní systém. Zprvu jsem úplně nafoukla duši, následně jsem k ní připevnila hadici, které vedla vzduch až ke sklářské píšťale. Díky tomu mohl být vzduch vytlačován přímo do skloviny a proměňovat se v nový objekt. Tlak vzduchu vytvořil nerovnoměrně silný povrch. V dolní části byla tloušťka stěny silnější, naopak v horní části byla místy křehká, tenká a tím i částečně pružná část skloviny. Samotný tvar vznikal volně, nebyl usměřňován.

Obr. 26 Dech duše I

Na obr. 28 Dech duše III vidíme dva skleněné objekty, které byly vyrobeny stejným postupem upouštěním vzduchu na huti. Nyní jsem ale chtěla tento neřízený pohyb usměrnit. Sklo bylo foukáno přímo do formy (vlevo). Druhá část (vpravo), byla fouknutá do formy, následně vytáhnuta a rozfouknuta zbývajícím vzduchem v duši. K vytvoření obou objektů byla využita jedna duše, která je s nimi nainstalována.

Obr. 27 Dech duše II

Obr. 28 Dech duše III

Obr. 29 Průběh práce na huti

4 PRŮBĚH NAVRHOVÁNÍ

4.1 Myšlenkové mapy

V další fázi svého projektu jsem přemýšlela, jak využít získané zkušenosti. V případě, že bych podobným způsobem tvořila konečný projekt, zajímavější by bylo vždy video s postupem na huti, než objekt samotný. A závěrečným výstupem by bylo video, fotografie.

Zvolila jsem jiný směr ve vývoji projektu. Při práci jsem chtěla využít sklářský kahan, u kterého často pracuji. V jednom z minulých projektů jsem si vyzkoušela a dokázala, že se dá pomocí pumpičky rozfouknout sklo. I tímto způsobem se může formovat sklovina. Následovala řada zkoušek a pokusů.

Pomocí myšlenkových map jsem si zpočátku zaznamenávala úvahy, které mě napadly. Měla jsem několik hlavních bodů, které se dále rozvětvovaly.

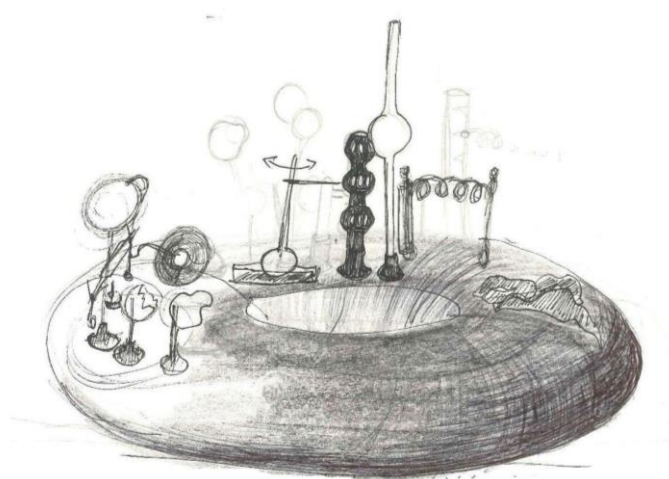
- Práce se sklem
 - křehké, malé objekty, uzavřený tvar, bubliny, jako vesmírné, oheň, tlak, síla, jemné, subtilní, spojování, vymezení, protahování, skapávání skla, ohýbání, tlak, kontakt, forma – tvar, podoba, definice tvaru, vymezení prostorem
- Duše
 - vzruch, pumpa, set na lepení, kompresor, kompletní využití, pohyblivá, nafukování, vyfukování, prasknutí, měření, ucházející, materiál, pružnost, pohyblivost, hravost, kruh, toroid, ohraničení, průchod, udržení tvaru, deformace tvaru, nosnost
- Instalace
 - interaktivní – pohyb, akce, dokumentace, zapojení diváka, bezpečné, zajímavé, interakce objektu a prostoru, více médií, video, obrazy, zvuk, instalace doplněna autentickým zvukem, objekt, účel, charakter, pohyb, hrana, procházení materiálů, konfrontace, soulad, místo, rozměr, dimenze, site – specific instalace

4.2 Vývoj projektu

Zpočátku jsem si rozkreslovala propojení skla a duše. Chtěla jsem umístit skleněné objekty přímo na duši. Tam by se odehrával veškerý pohyb. Něco jako labororium pro zpracování duše a výrobu objektů. Rozkreslovala jsem si různé mechanismy, které by vytvářely pohyb (kyvadlový, nafukování, zahřívání, ...) a postupně na sebe navazovaly ve výrobě.

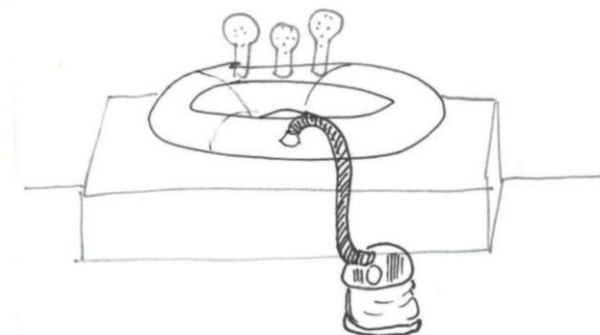
Etapy výroby: skladiště duší, zpracování, výroba duší, tavení, nafukování.

Součástí instalace by mohl být i umělý oheň, který by zahříval nevyužitou pryž ve sklovině. Ale účel mechanismů, seskupení, tvary a celý koncept se příliš komplikoval.

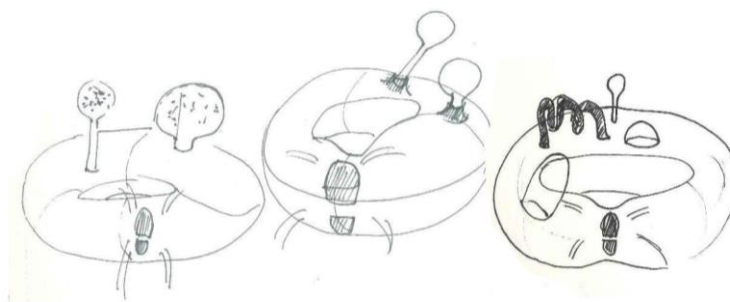
Obr. 30 Návrh laboratoria

Začala jsem přemýšlet o využití tlaku. Vytvořila jsem otvory v duši, kterými mohl proudit vzduch. Přilepila jsem tam mřížku, aby mi tenká sklovina nepropadla dovnitř. Baňku jsem přidržela u otvoru a pumpičkou foukala do duše. Skleněné částěčky uvnitř baňky se rozpohybovaly, jako by poletovaly. Tento princip fungoval, i když jsem zkusila připojit nožní pumpu (Obr. 31). Připevnila jsem baňky k duši. Když jsem pak foukala pumpičkou, pohyb tam nebyl. V tomto uzavřeném otvoru nebyla cirkulace vzduchu, aby částěčky skla mohly poletovat. Tuto skutečnost, jsem změnila navrtáním otvorů na stěnách baňky. Cirkulace byla dostatečná.

Obr. 31 Nafukování pomocí nožní pumpy

Chtěla jsem vytvořit interaktivní instalaci, do které bude zapojený i divák sám. Duši, přičemž se stlačením vzduchu z jednoho místa přeneseme tlak na druhou stranu a způsobí to pohyb. Duše by nemusela být úplně nafouklá. Divák by ji zmačknul, sešlápnul (Obr. 32) nebo si na ni mohl sednout. Varianta, kde by se sám divák zapojil do instalace, by nebyla tak statická, jako původní varianta s mechanismy na povrchu. Mohla tak vzniknout *pohyblivá krajina*. Samozřejmě jsem zvažovala i možnost propojení duše na povrchu jak se sklem, tak i dalšími materiály. Prvkem mohla být další duše, která by se nafukovala pomocí přeneseného tlaku. Součástí instalace by byl i foto nebo video návod, jak může divák postupovat. Instalace nemusí být jen něco, co se může sledovat ze vzdálenosti. Ale i něco, čeho se může divák dotýkat, či dokonce se stát sám součástí.

Obr. 32 Návrh vizualizace sešlapávání objektů

Po několika zkouškách jsem přišla na to, že tlak nebyl tak velký, aby se cokoliv na povrchu rozpochovalo. Ani pomocí pumpičky. Vyzkoušela jsem i kompresor. Pohyb byl zanedbatelný. Tlak by musel působit cíleně na daná místa pomocí mechanismu, který by usměrňoval tuto sílu.

Obr. 33 Návrh instalace s kahanem

Dalším krokem bylo zvážení možnosti propojit práci s kahanem přímo jako součást instalace (Obr. 33). Původní část nafukování duše by byla propojena pomocí kompresoru, aby byl zajištěn pravidelný přísun vzduchu pro kahan. Zároveň by sloužil jako zásobník vzduchu a tím by odpadl zásobník u kompresoru. Vývod z duše bych tedy napojila přímo na kahan. Aby byl zajištěn vzduch a kahan se nepokazil. Dále by na kahan byla ještě napojená 3kg láhev propan butanu a kyslíku, to by mělo stačit pro tuto práci. Díky vzduchu z duše bych mohla rozfouknout baňky u kahanu až k prasknutí.

Ale ne vše funguje tak, jak bych si představovala. Tato varianta mě přivedla k tomu, že k dosažení požadovaných výsledků by bylo potřeba spoustu nových zkoušek v rámci technických parametrů a mnohem delší studijní dobu, aby byl tento projekt úspěšně vytvořen.

Pracuji s myšlenkou, kdy využiji nafukování, vyfukování nebo pohyb. Základní principy, se kterými jsem se doposud ve své práci setkávala. Nevnímám už duši pouze jako materiální prvek. Ale spíše jako duši, která se může nafukovat a vyfukovat – „*může dýchat*“. Může pružit, může pracovat.

Pohrávám si s myšlenkou, že vzduch může proudit přes duši, může se měnit nafukováním. Tento princip bych chtěla ovládat. Tyto nafukující a pohupující se tvary by byly definovány pomocí skleněných objektů, které by udávaly požadovaný tvar.

Část instalace by se mohla proměňovat až k úplné změně, kdy by mohlo dojít k prasknutí a ukončení procesu. Prováděla jsem pokusy s izotermickou fólií, u které bych mohla využít nejen její lehkosti, ale i práce s teplým vzduchem. Ta mě zaujala při práci na huti, když jsme dodatečně ohřívala sklovinu. Po slepení fólie do uzavřeného tvaru, jsem pracovala s nafukováním pomocí teplého vzduchu. Po zahřátí do maximálního rozpětí tvaru se pomalu začala folie zvedat ze země.

Tvar jsem ovlivňovala pomocí tabulí plochého skla. V rámci vývoje projektu jsem si uvědomila, že princip práce s hranou a ovlivňování tvaru duše můžu aplikovat přímo na ni a nemusím již používat dalších materiálů.

Obr. 34 Ovlivňování tvaru fólie pomocí plochého skla

Ovlivňováním těchto materiálů navzájem může vzniknout *napětí*, které bude viditelné v místech, kde se tyto materiály střetávají. Tím může být umocněn pocit diváka, který se stává pozorovatelem objektu ve veřejném prostoru.

4.3 Koncept práce

Ve své tvorbě ráda pracuji s kombinací nejrůznějších materiálů, s hledáním hranic jednotlivých surovin i ovlivňováním navzájem, jak už jsem se zmínila v úvodu. Ve své diplomové práci bych chtěla předložit objekty, které budou reagovat na místa, které si sama vyberu a budou specifické pro daný prostor probíhající výstavy závěrečných prací. Mým cílem je vytvořit site – specific instalaci, která bude vycházet přímo z výstavního prostoru samotné galerie.

Objekt, který může být součástí prostoru pro daný okamžik, ale zároveň bude schopen balancovat na hranici napětí a rovnováhy. Vytvořením kontrastu mezi pružnou duší a hranou plochého skla vzniká pnutí, které vzbuzuje neklid. Tato instalace vyvolává myšlenky, zda tento proces může unést hranu, kterou pohlcuje a neprasknout.

Projekt, na kterém pracuji, se pro mne stane *výzvou*. Nikdy dříve jsem na podobné instalaci, která je umístěna přímo ve výstavním prostoru, nepracovala, ne v takém měřítku.

5 ALTERNATIVNÍ PROSTOR

5.1 Site specific art

Počátky tohoto výtvarného oboru můžeme hledat v šedesátých letech dvacátého století. Je to umění vytvářené přímo pro určité místo, umění pracující s daným místem. Site – místo, specific – určité, art – umění. Často se vyskytuje v krajině, veřejných prostorech, továrnách, kostelech, opuštěných místech, nebo pracují přímo s galerijním prostorem. Objekt se pak stává nedílnou součástí prostoru. Bez dalšího zákroku se nedá přenést na jiné místo.

5.2 Kulturní institut – Galerie Alternativa

Galerie Alternativa zahájila svoji činnost v roce 2003. Byla zřízena jako organizační složka pod odborem kultury magistrátu města Zlína. Galerie se nachází v Kolektivním domě v centru města. Je součástí hlavních dominant města a rovněž představitelem typické zlínské architektury.

Rozloha výstavního prostoru je 270m². Díky samotné dispozici prostoru nabádá k alternativnímu využití výstav či jiných kulturních akcí.

5.3 Prostory galerie

Obr. 35 Prostory Alternativy – pohled na sál

Obr. 36 Prostory Alternativy – vstupní prostor

Obr. 37 Prostory Alternativy - zadní část sálu

Cítila jsem touhu pracovat s propojením materiálů a tendenci využít samotného architektonického prostoru. Chtěla jsem zkusit pracovat s jedinečností místa a neopakovatelností. Sám název galerie – *Alternativa* – k tomu vybízí.

6 MATERIÁL

V této kapitole se zaměřím na přiblížení materiálů, se kterými pracuji ve svém projektu. Na ploché sklo – výrobu float skla, kalení plochého skla a duši.

6.1 Ploché sklo

Sklářství má dlouhou tradici a patří mezi nejstarší druhy řemesel. Výroba plochého skla, tak jak ho známe, dodnes prošla dlouhým vývojem. Od doby, kdy mu předcházela výroba tzv. foukáním a roztáčením, až po dnešní technickou výrobu plaveného skla. Ploché sklo se využívalo zejména v průmyslu a architektuře, kde splňovalo podmínky tepelné izolace a propustnosti světla zároveň.

Plavené sklo – neboli float sklo – bylo poprvé vyrobeno v roce 1959 v Anglii. To umožnilo vyrábět kvalitní ploché sklo splňující vysoké požadavky na kvalitu výroby a účinnost. Tato technologie spočívá v kontinuálním plavení skloviny na hladině roztaveného cínu. Tím odpadá veškerá práce s broušením a leštěním obou stran povrchu skla taženého i litého.

6.1.1 Tvrzení (kalení) plochého skla

Technologie tvrzení skla umožňuje vyšší pevnost a odolnost skla. Je to proces, který probíhá tepelnou úpravou, mění vnitřní napětí skla i jeho vlastnosti. Sklo se zahřeje na teplotu přibližně 600° C, následně je rychle zchlazeno studeným vzduchem. Takto tepelně vytvrzené sklo je až 15x pevnější než původní ploché sklo; má zvýšenou pevnost v ohybu a odolnost proti nárazům. Po tomto procesu ale není možné sklo dále mechanicky upravovat s výjimkou leptání a pískování.

6.2 Vzdušnice neboli duše

Duše, která je využívána pro mé projektové účely, se nachází uvnitř pneumatiky dopravních prostředků, lidově se nazývá *duše*, ale správným pojmem je vzdušnice. Pokud se jedná o duši používanou u cyklistů, pak se tato nazývá plášť. Je vyráběna z přírodního kaučuku a síla stěny se pohybuje mezi 1,5 – 4 mm, dle toho, v jakém prostředku je používána. Hlavní funkci, kterou splňuje, je uzavření vzduchu uvnitř. Tvarově odpovídá toroidu – rotací uzavřené rovinné křivky.

7 REALIZACE

V současné době mám vybraná přesná umístění pro své objekty. Dospěla jsem k definitivnímu tvaru instalace. Tu představím v aktuální kapitole. Po konečném návrhu objektů, jsem provedla vizualizaci, která je uvedena v projektové části. Objekty se stávají součástí prostoru, vymezují jej a zároveň jsou samy vymezovány. Společným prvkem všech objektů se stává využití výstavního prostoru galerie. Respektuji ho takový, jaký je. Nezasahuji do prostoru žádným vrtáním, řezáním ani jiným mechanickým zákrokem.

Své objekty nazývám pouze *Objekt č. 1* atd. Nechci, aby název díla byl pro diváka příliš zavádějící, aby se zbytečně nesoustředil na název, nemám potřebu je pojmenovávat detailněji.

7.1 Objekt č. 1

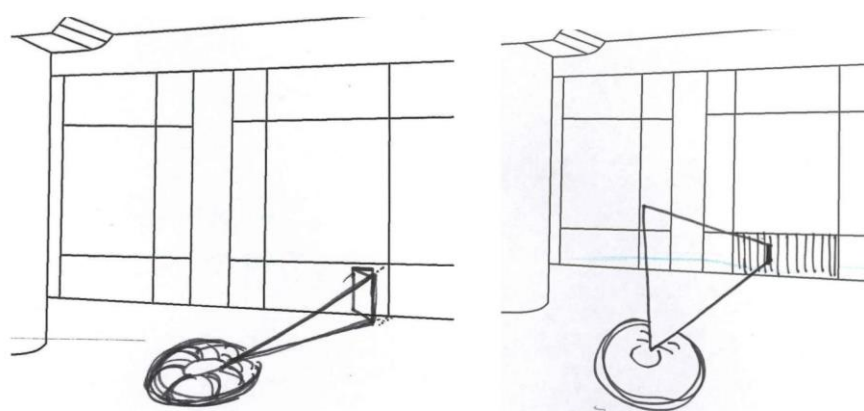
Celým prostorem se prolíná po dvou souběžných stranách dřevěné obložení radiátorů se sloupky nesoucí parapetovou desku. Vybrala jsem si tento prostor, protože patří k jednomu z hlavních charakteristických znaků prostoru.

Obr. 38 Pohled na prostor galerie

Pro tento prostor jsem vytvářela objekt, který by vycházel přímo z drážkování na obložení, nebo sloupků v pravidelných rozestupech. Pomocí prostorových studií a kreseb jsem vytvářela různé návrhy nejvhodnějšího umístění, aby objekt respektoval tvarosloví zvoleného místa.

V mých kresbách převládal prvek plochého skla, které bych upevnila do drážek, a směrem do prostoru by se rozšiřovalo. Nejprve jsem měla v úmyslu umístit hranu skla přímo na duši, která by ji pohlcovala, protože by se na ni přenesl veškerý tlak. Tímto jsem vzala na vědomí, že bych se měla spíše zaměřit na tvarosloví daného místa.

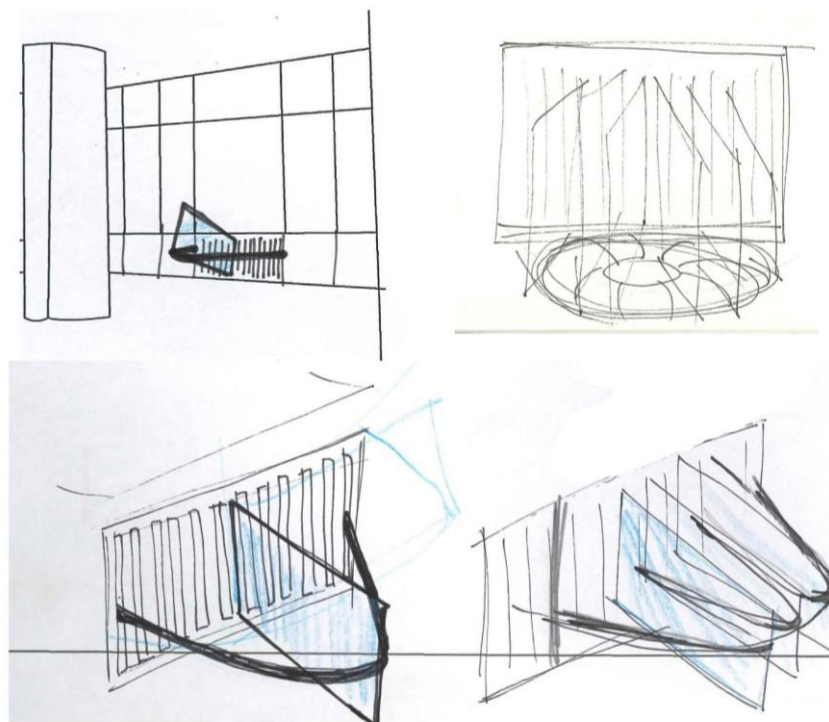

Obr. 39 Návrhy instalace v prostoru

Pozorovala jsem obdélníkový tvar obložení. Pracovala jsem s identickou plochou a začala rovinu přenesenou na ploché sklo různě naklánět v prostoru mezi podlahou a obložním, hledat vhodný sklon. Uvědomila jsem si, že můžu s plochou pracovat tak, aniž by se dotýkala podlahy. Celý objekt by se tím odlehčil, když bych ho zvedla směrem od země.

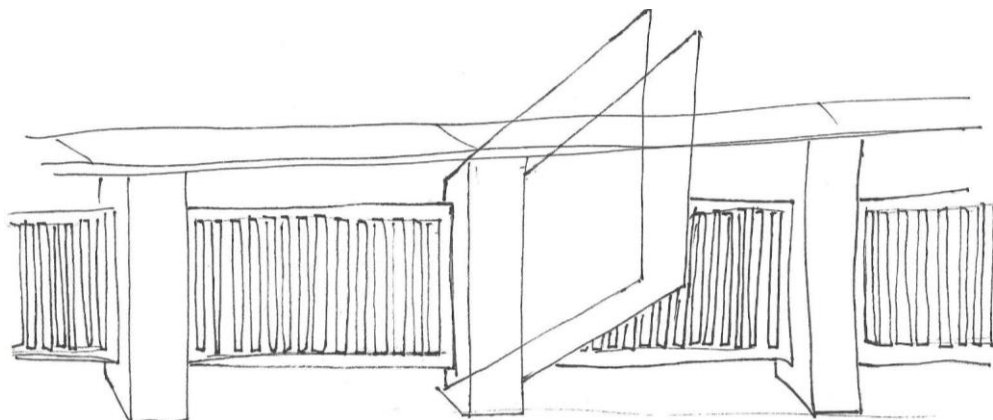
Hledala jsem vhodný způsob upevnění. Pružnost, délka a pevnost tenkého pláště duše z kola mě navedly směrem, jak udržet sklo při stěně ve stabilní rovině. Duši jsem napnula přes hranu, tím jsem docílila značného odlehčení.

S obdélníkovým tvarem, který by svíral pravý úhel, a duší, která procházela středem délky plochy na hraně, jsem chtěla dále pracovat. Naklonila jsem tuto plochu, tím se mi otevřely nové možnosti práce s prostorem.

Obr. 40 Uchycení objektu v místě obložení radiátoru

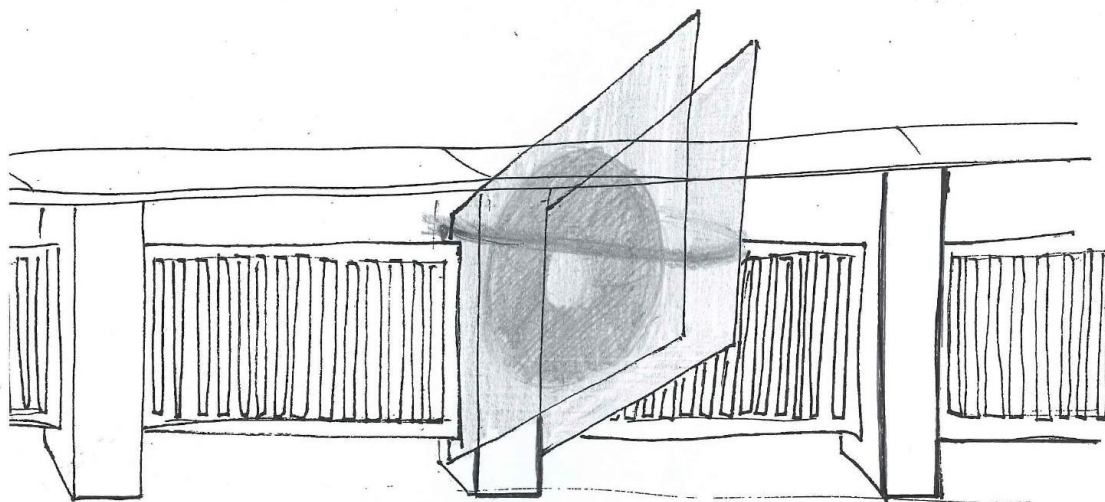
Duši jsem napnula pouze přes hrany skla. Tím jsem docílila ještě většího vizuálního napětí. Napnutá duše drží rovnováhu samotné plochy skla. Doposud jsem pracovala s délkou strany skla podle délky samotného obložení. Příjemnější změnou pro mne bylo, když jsem protáhla linku na kresbách a plochu zvětšila. Vytvořila jsem tím příjemný přechod od spodní části obložení podlahy až po parapet. V prostoru se tento objekt vymezuje hranou, přes kterou je napnutá duše. Obě plochy skla budou svírat duši.

Obr. 41 Rozmístění instalace u dělicí přičky

V prostoru se nachází hodně detailů i materiálu, které se střetávají (žulový parapet, dřevěné obložení, topení). Průzračné sklo by se v prostoru mohlo úplně ztrácet, a tak budu volit sklo pískované. Plocha lépe vynikne.

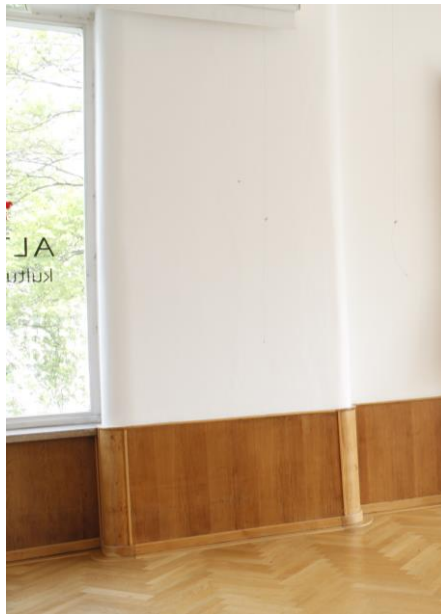
Mým cílem bylo vytvořit objekt, který bude respektovat prostor. Volila jsem vhodný sklon a jím sevřený úhel plochy skla, podle místa ve kterém se bude nacházet, stejně tak i velikost. Zároveň jsem chtěla pracovat *s napětím a momentem rovnováhy*.

Obr. 42 Konečný návrh Objektu č.1

7.2 Objekt č.2

Dominantním prvkem v galerii je i dřevěná podlaha a obložení kolem stěn. Využiji příjemného detailu přechodu od podlahy k dřevěnému obložení. Pro tento objekt jsem si vybrala stěnu v čele galerie. Ve středu stěny je umístěno okno, které obklopují dva vystupující sloupky. Našla jsem si plochu obložení na jednom z těchto sloupů, kterou bych chtěla využít pro další objekt.

Obr. 43 Pohled do prostoru galerie

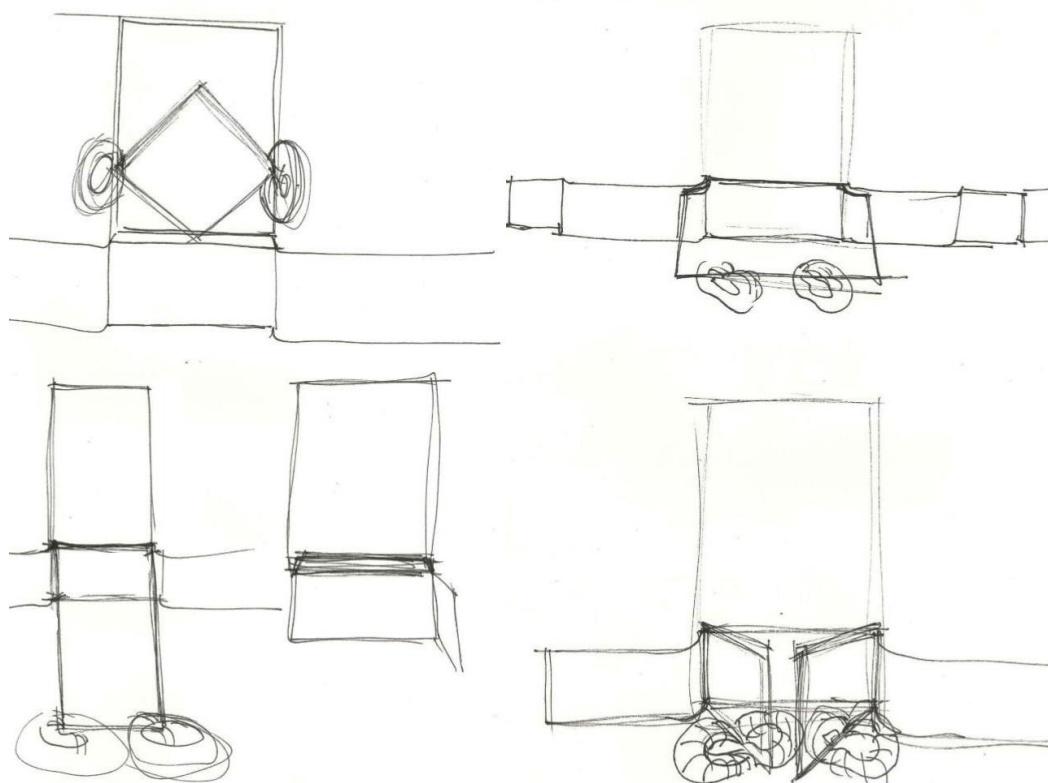
V průběhu navrhování jsem vytvářela objekty, které prostupují duší nebo nesou celou váhu plochého skla. Začala jsem pracovat s deformací tvaru v okamžiku, kdy se tyto dva materiály setkávají. Moment, kdy sklo svou hranou vytvářelo bod napětí na povrchu duše v místě jednom, nebo kde se celou hmotností přenášelo na povrch duše a rovnoměrně se rozprostíral tlak.

Vycházím z napětí ve skle a pružnosti duše, která může toto napětí pohltit nebo naopak. Kladu si také otázku: udrží tlak ostré hrany plochého skla tak měkký materiál? Našla jsem zajímavé propojení, které přesně toto splňuje.

Obr. 44 Zkoušky pružnosti a tlaku materiálů

Zprvu jsem chtěla využít prostoru mezi sloupy, před oknem. Zvažovala jsem, že bych mohla pracovat s odrazem okna, překlopit ten obraz do prostoru, a tak by celou váhu nesla samotná duše. V prostorách galerie jsou velmi rozměrná okna, proto jsem tuto variantu nevyhodnotila jako nejvhodnější. Rozvíjela jsem myšlenku uchycení skloviny mezi sloupy, souběžně s oknem, kde by celou plochu jistily duše, které by pohlcovaly hrany skla. Tato varianta objektu ale příliš nekomunikovala s prostorem, pouze by využila meziprostor pro uchycení.

Obr. 45 Návrh instalací u okna

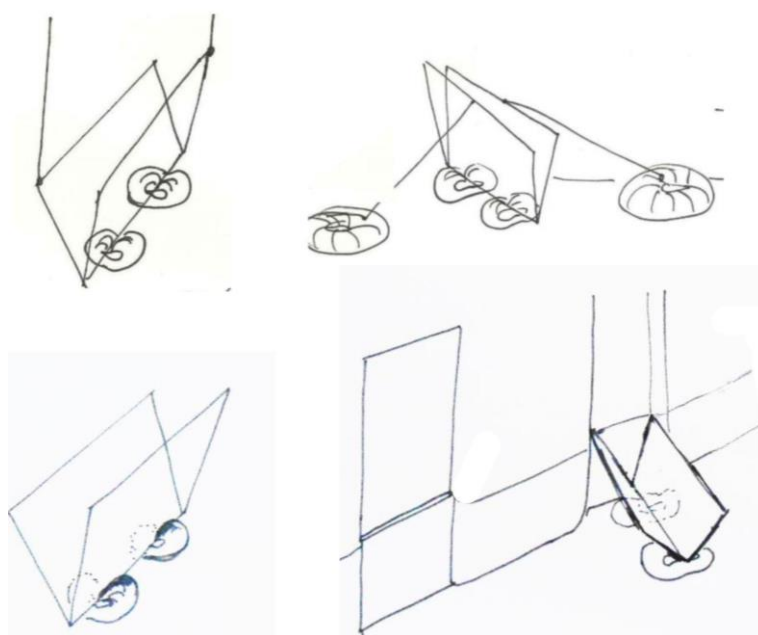
Snažila jsem se o vytvoření nové prostorové vazby, příjemného přechodu. Přemýšlela jsem, jak nejvhodněji této možnosti vazby docílit. Podlaha je seskládaná z jednotlivých elementů dřevěných kousků, které tvoří při složení těchto dvou částí hranu do špičky. Tento prvek bych chtěla využít a zopakovat v objektu. Rozvíjela jsem myšlenku tlaku hrany a umožnilo mi to schopnost převést veškerou nosnou tíhu přímo na duši, která to dokáže unést.

Obr. 46 Tvarová přizpůsobivost s jednou plochou skla

Vznikl příjemný přechod a tvar vzniklý deformací. Duše působí dojmem, že každou chvíli odskočí. Snažím se pracovat se *stabilitou a nestabilitou zároveň*, přitom využívám maximální tvarové přizpůsobivosti duše.

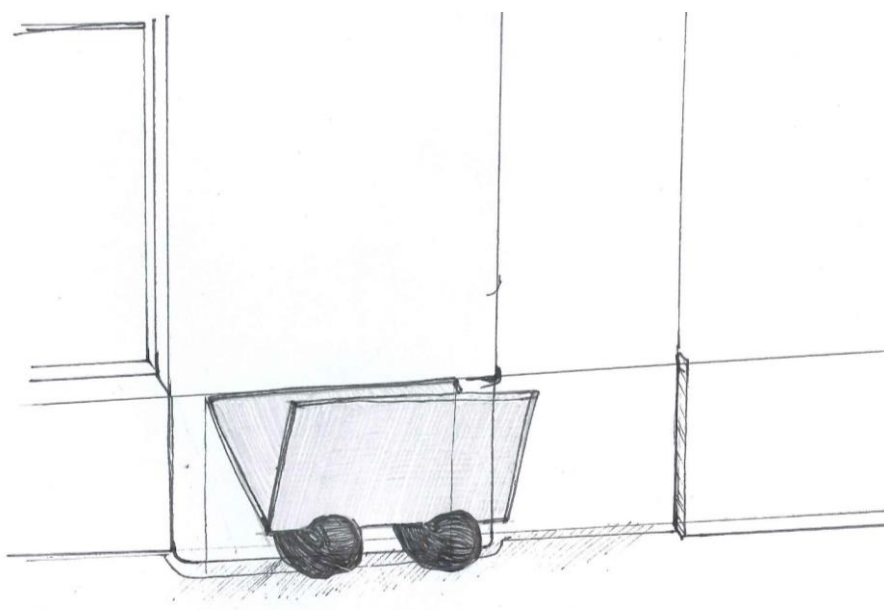
Nechci se omezovat pouze na jednu plochu skla, ráda bych využila více ploch, přesněji dvou ploch, které se budou sbíhat, jako je tomu u podlahy. Obě budou směřovat špičkou dolů a deformovat tvar duše. Výsledný objekt může být podporován stěnou galerie nebo se nacházet v prostoru, dispoziční umístění si nechávám ještě volné.

Obr. 47 Různé způsoby uchycení v prostoru

Zvažovala jsem i zavěšení objektu do prostoru pomocí ocelových lanek. Ale od této varianty jsem ustoupila, protože tato lanka by mohla ve výsledku celý objekt narušovat upevněním i délkou vysoké stropu a zároveň by se vytrácela křehkost a pružnost. Připevnění k zemi nebylo možné, aby nedošlo k porušení struktury podlahy.

U tohoto výsledného objektu jsem chtěla pracovat na hranici *stability*. Vytvořit příjemný přechod mezi stěnou a podlahou podobnými prvky, které se vyskytují v interiéru.

Obr. 48 Konečný návrh Objektu č. 2

7.3 Objekt č. 3

Třetím a hlavním prvkem, který se nachází v prostoru galerie a utváří její charakter, jsou výstavní panely závěsné nebo samonosné, k postavení na zem. U těchto panelů je výhodou možnost oboustranného využití plochy. Jsou vyrobeny z mléčného lexanu a hliníkového rámu. Rozměry panelů jsou 190 x 190 cm. Rozhodla jsem se využít tohoto výrazného prvku pro vytvoření instalace.

Obr. 49 Pohled na výstavní panely

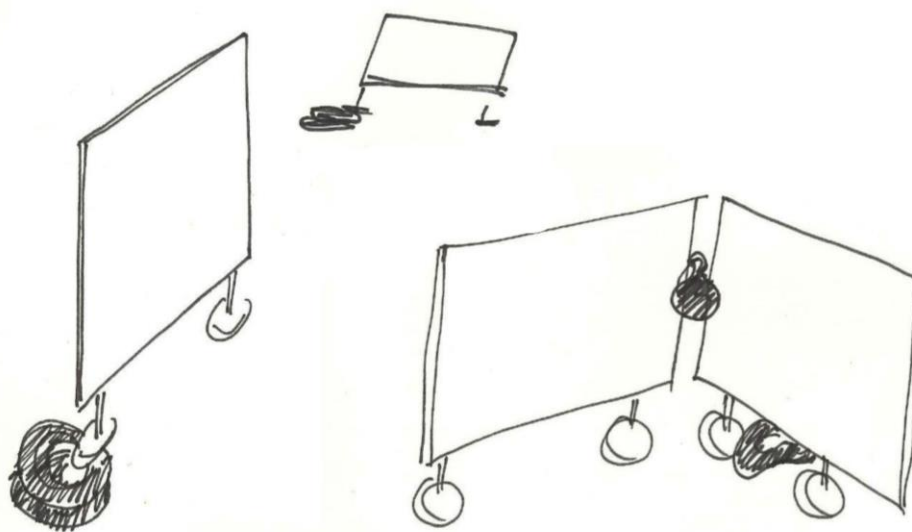
Nejprve jsem pracovala s plochou výstavního panelu. Různě jsem si rozkreslovala umístění duší a plochého skla kolem panelu, různým opřením, křížením nebo zavěšováním. V návrzích jsem pracovala s variantou *rovnováhy*. Té jsem zamýšlela docílit umístěním plochého skla nad nebo pod rám panelu; to by bylo nesené dušemi na různé způsoby, nebo vychýlit rovinu naskládáním duší pod panel.

Obr. 50 Variace návrhů instalace

Další variantou byl návrh, kde jsem opírala duši a sklo by ji tlačilo na plochu panelu. Vytvořit prostředí prostorového obrazu na panely, které jsou využívány především na

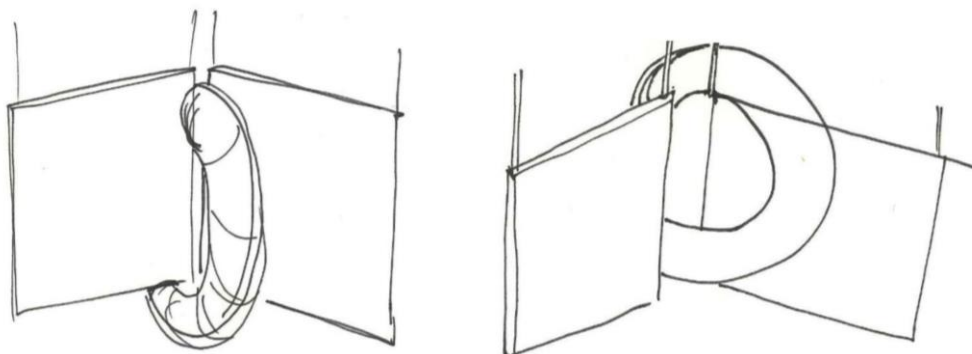
zavěšování obrazů. V prostředí galerie, kterou jsem navštěvovala často, jsem si uvědomila, že můžu využít závěsné panely a vytvořit objekt, který bude nainstalovaný mezi nimi. Zkoušela jsem duše a sklo různě proplétat v meziprostoru panelů i pod nimi. Zkoušky mě přivedly k myšlence, že můžu využít panelu přímo a pracovat s ním tak, jako by to byla plocha skla a vytvořit objekt pro dané místo specifický.

Obr. 51 Stlačování duší pomocí výstavního panelu

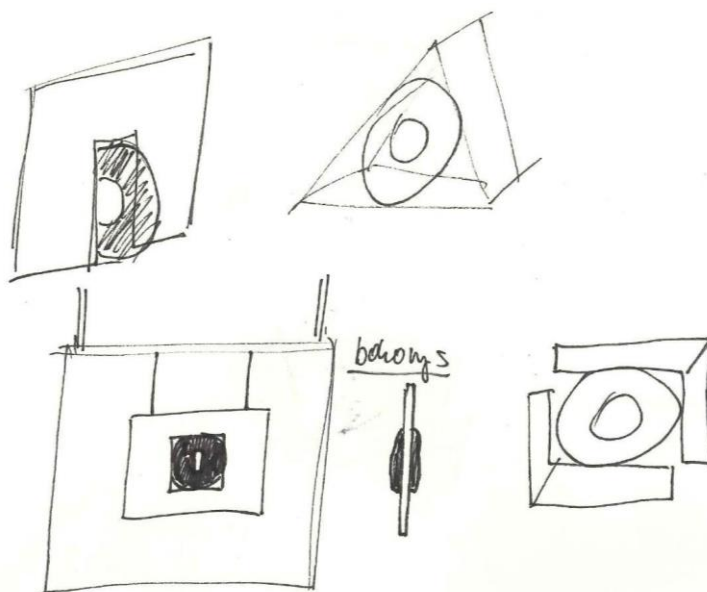
Duši jsem chtěla volit rozměrů podobných těm, které mají výstavní panely. Opatřila jsem si pro tuto příležitost velkou duši, která splňovala tyto předpoklady. Vytvářím několik prostředí, varianty umístění do prostoru. První možností bylo umístění duše pod panel, která by se ho *snažila vytlačit* z původního místa. Došlo by k narušení ustálené rovnováhy panelu, který by se mírně naklonil. Tímto by duše narušila *osobní prostor* panelu a chtěla se stát součástí prostoru.

V dalším návrhu jsem pracovala s možností umístění duše mezi dvě plochy. Variací tohoto návrhu jsem dále zpracovávala. Rozhodla jsem se využít závěsného systému na panelu. Protáhla jsem duši mezi panely, které ji stlačují, tak jako skleněné plochy u mých ostatních dvou objektů a zároveň jsou vychylovány ze svého původního ustáleného místa. Při bližším zkoumání, se však tato varianta nejevila vhodnou. Tlak závěsných panelů by nestačil ke stlačení duše.

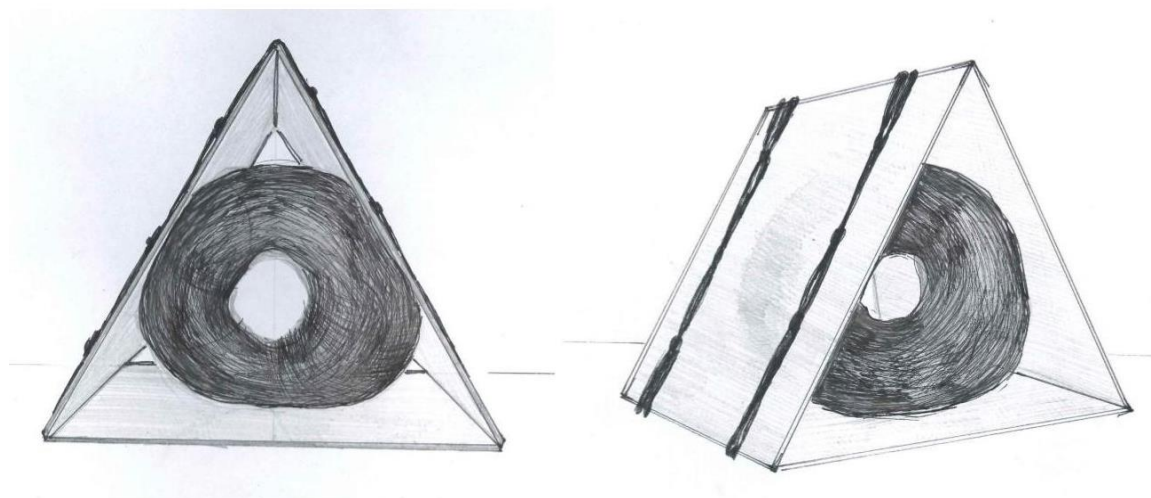

Obr. 52 Protahování objektů mezi panely

Hledala jsem nové vhodné řešení prostoru. Panely jsem použila bez závěsného systému a dalších stojanových prvků. Plochy jsem skládala a ověřovala nové možnosti. Vytvořila jsem objekt přímo z galerijního mobiliáře. Panely jsem postavila, tak že svírají rozměrnou duši uvnitř vymezeného prostoru. Celý objekt je stahován k sobě napnutými dušemi propletenými mezi sebou. Zvažovala jsem zavěšení celého objektu do prostoru. Chtěla jsem využít podhledovou konstrukci stropu, ale z důvodu omezení nosnosti, jsem musela od této varianty ustoupit.

Obr. 53 Návrhy umístění objektů

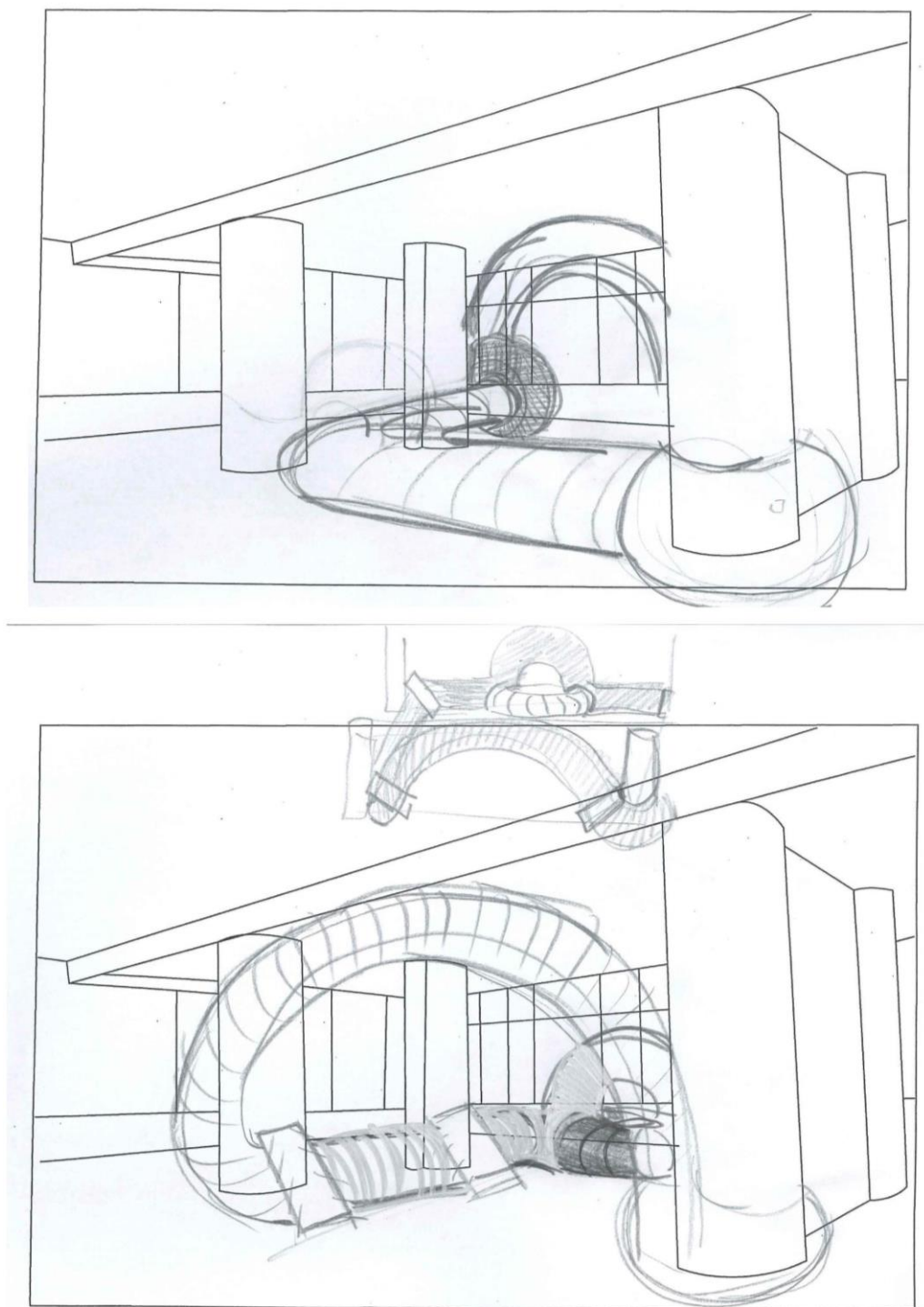

Obr. 54 Konečný návrh Objektu č.3

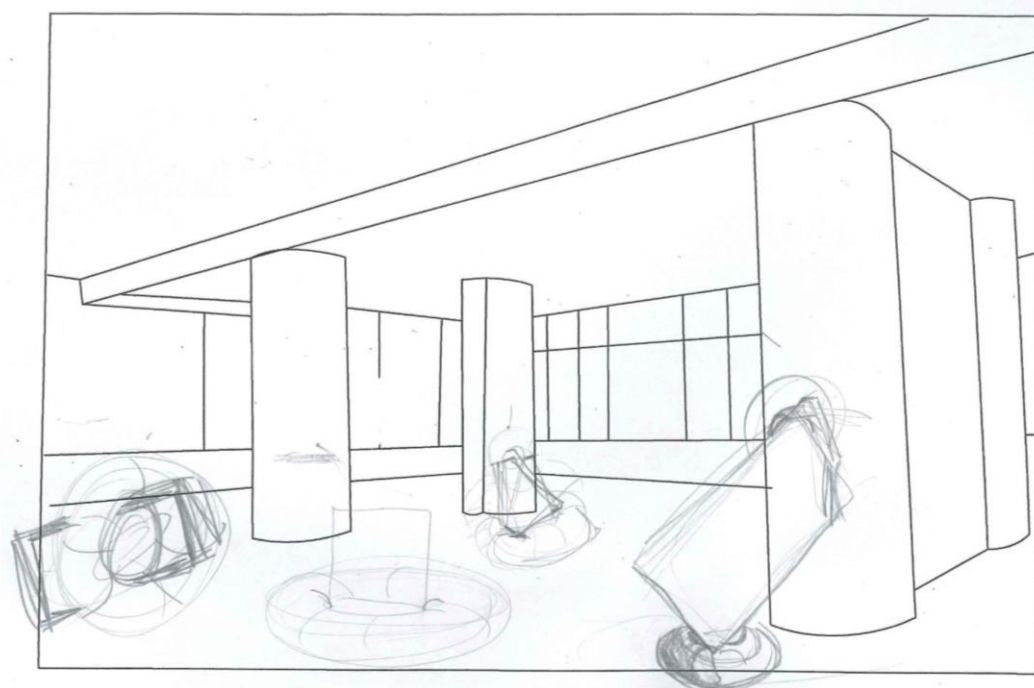
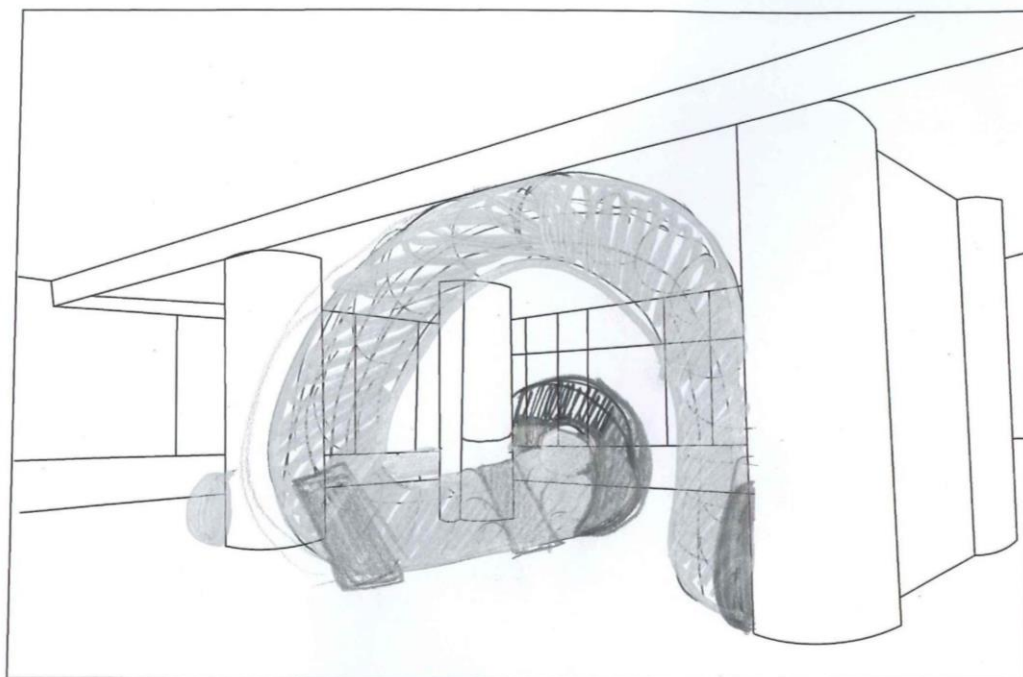
Snažila jsem se vytvořit objekt, u kterého můžu pracovat s prostředím, ve kterém se nachází. Využít panelů k vytvoření nového objektu. Panely už neslouží k prezentování obrazů, jako jsme na to byli doposud zvyklí, ale mění svůj význam a stávají se součástí nového objektu, který dotváří prostor galerie.

PROJEKTOVÁ ČÁST

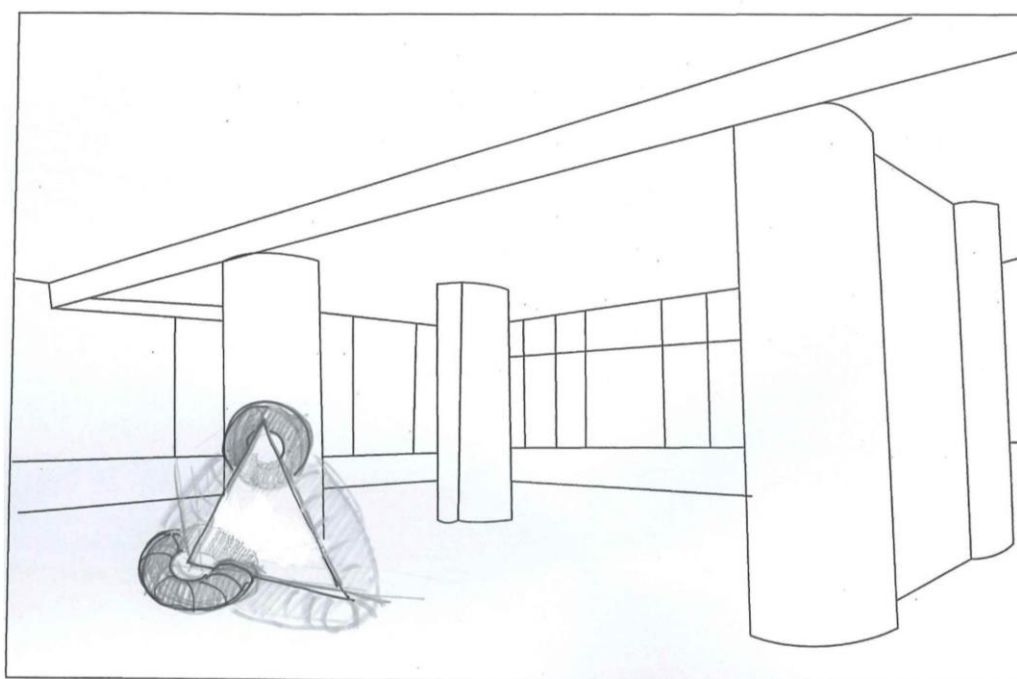
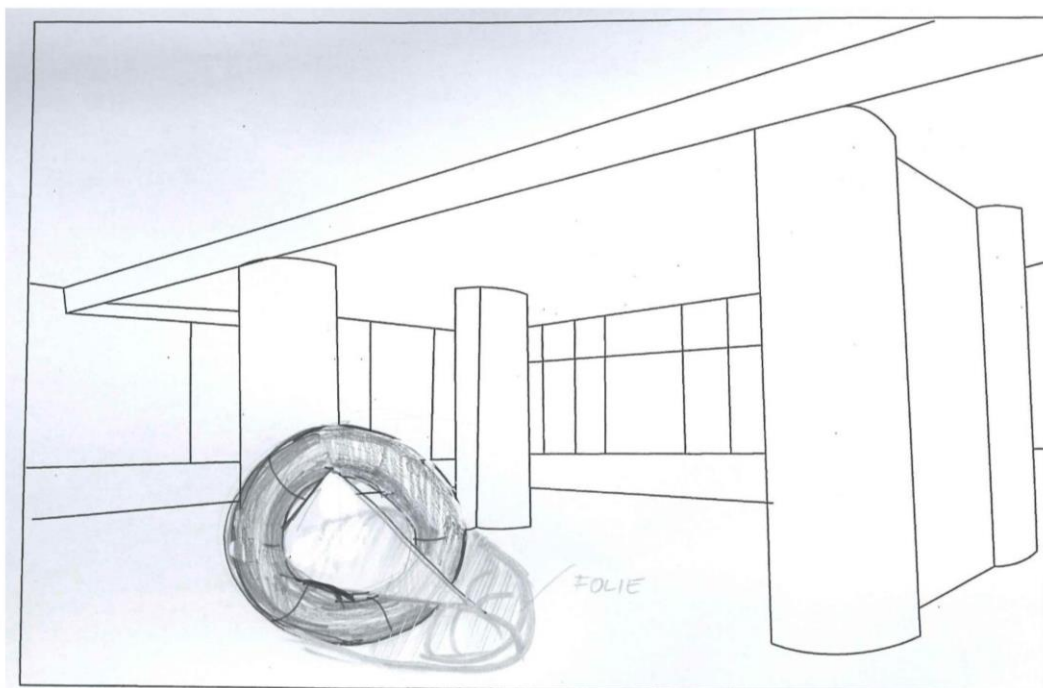
8 FOTODOKUMENTACE

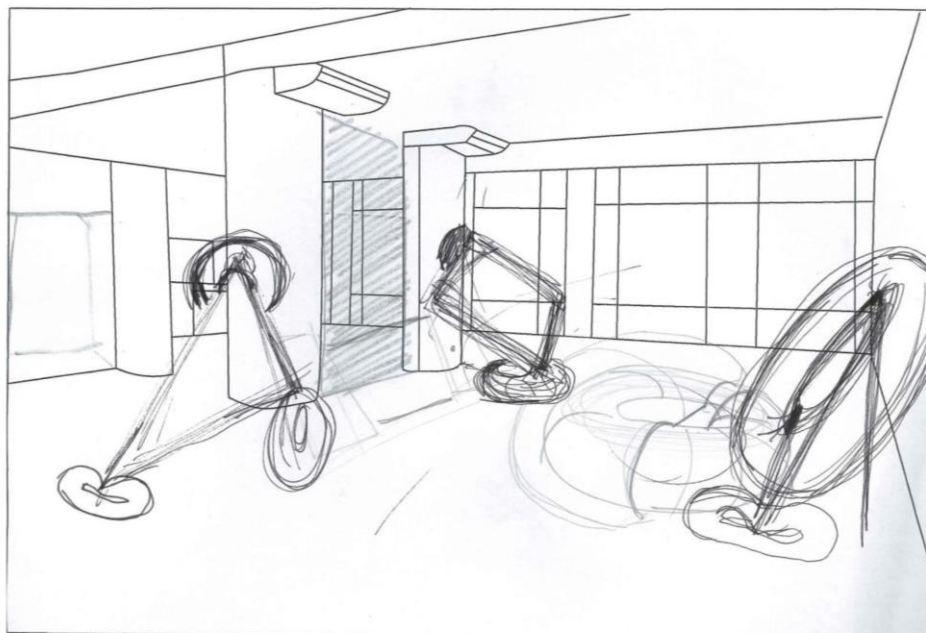
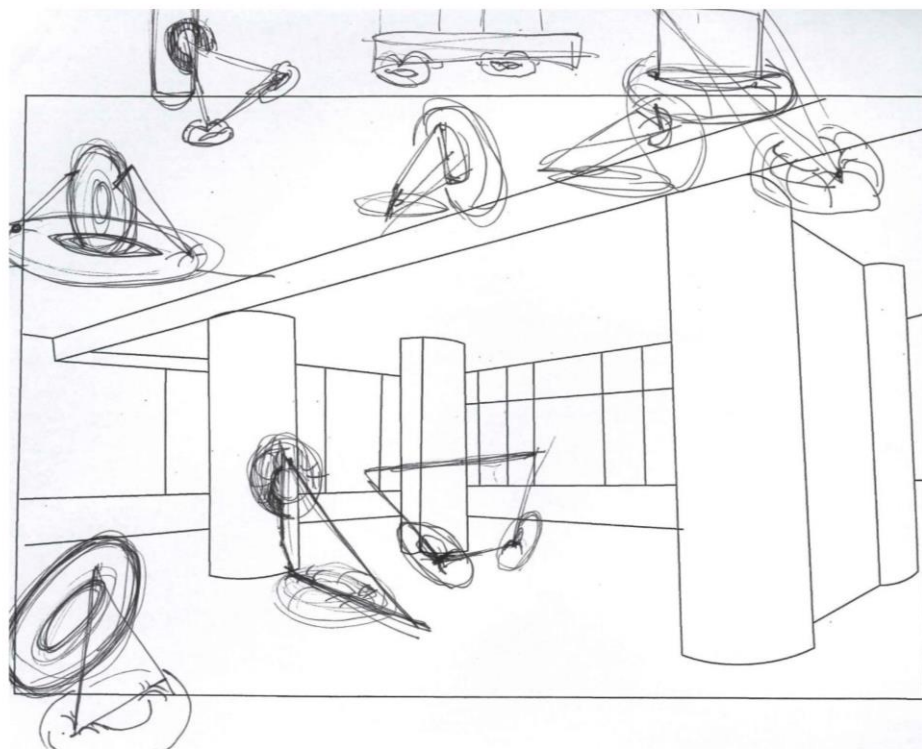
Obr. 55 Návrhy instalací objektu v prostoru

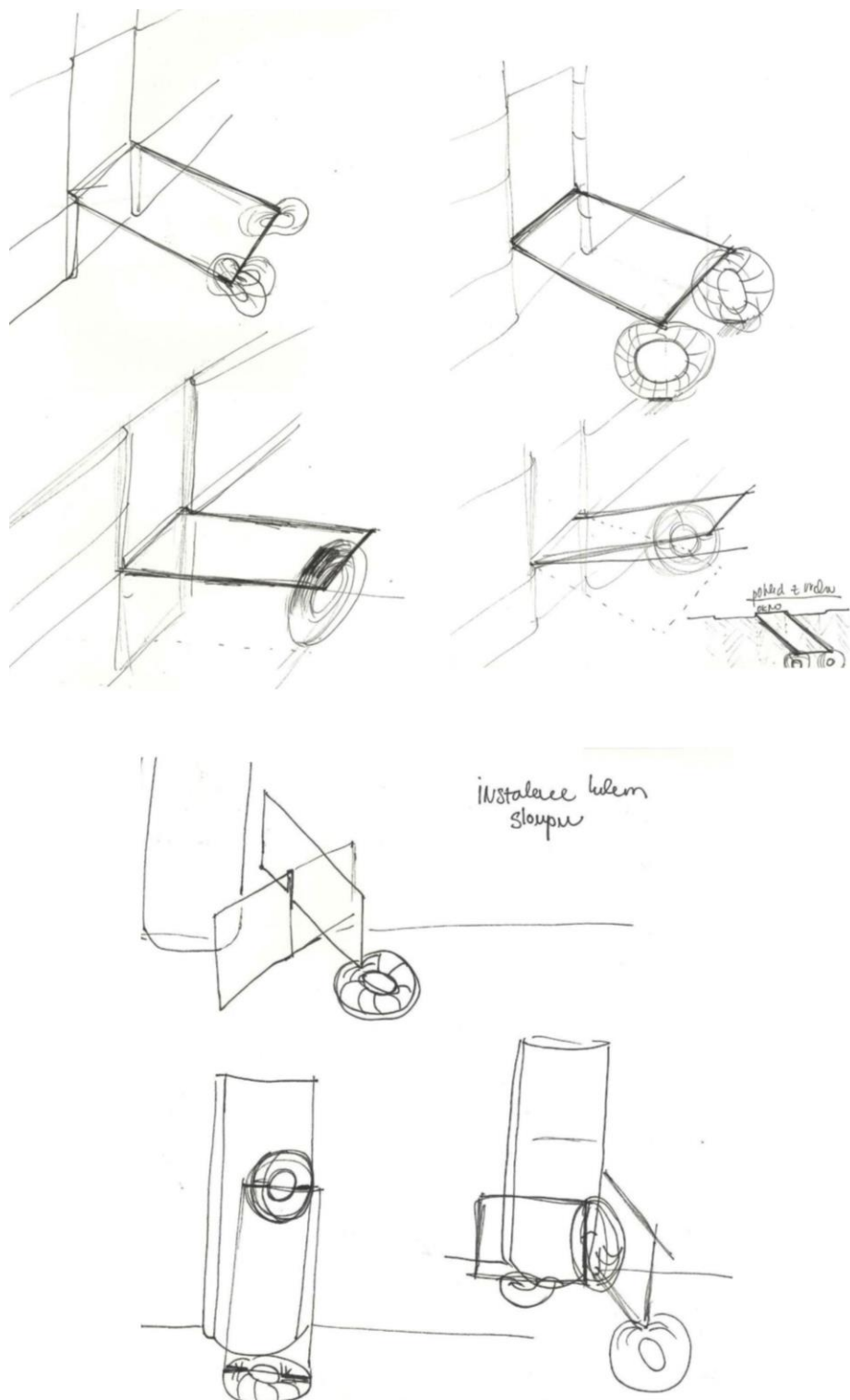
Obr. 56 Návrhy objektů přímo do prostoru galerie

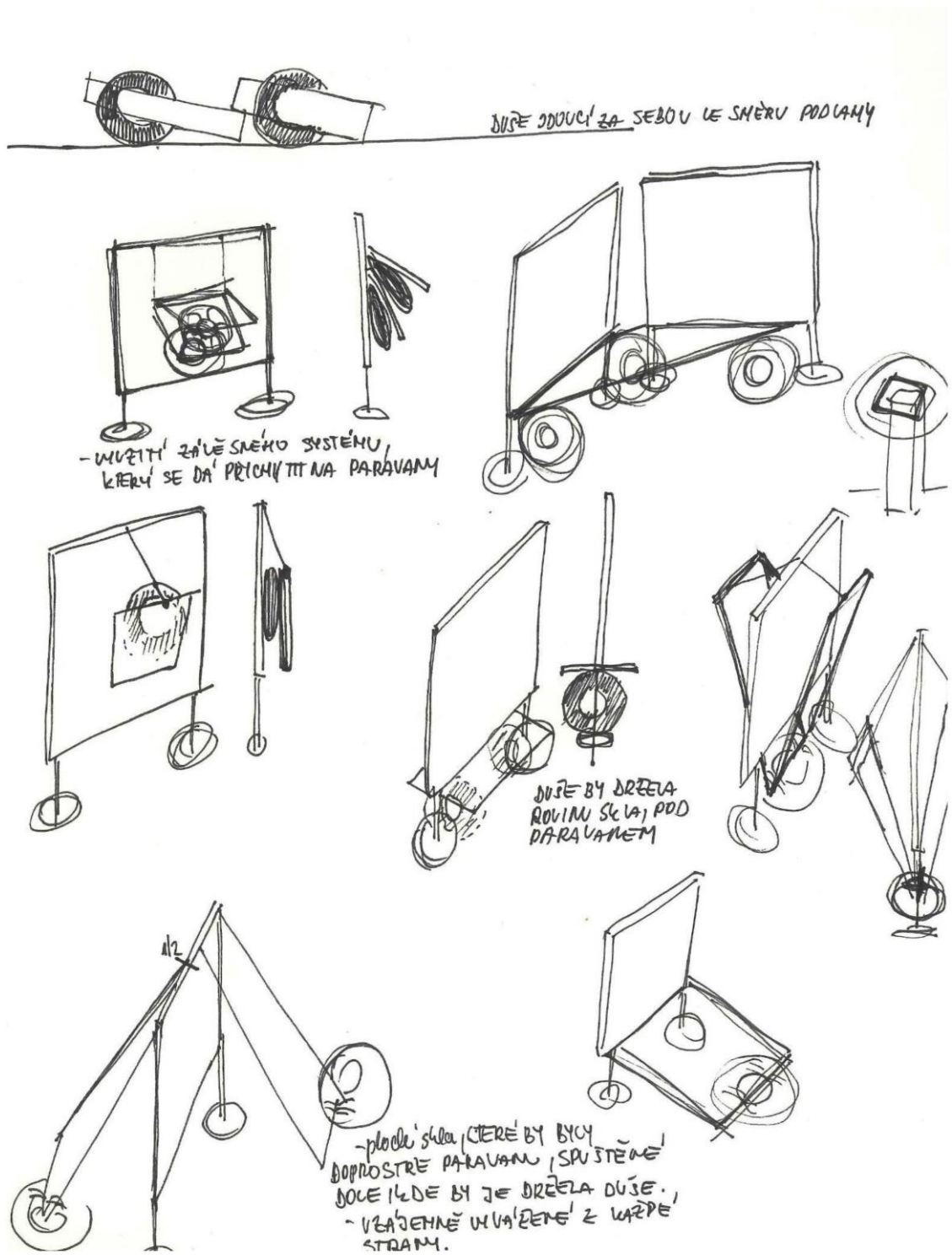
Obr. 57 Počáteční návrhy objektu ve středové části prostoru

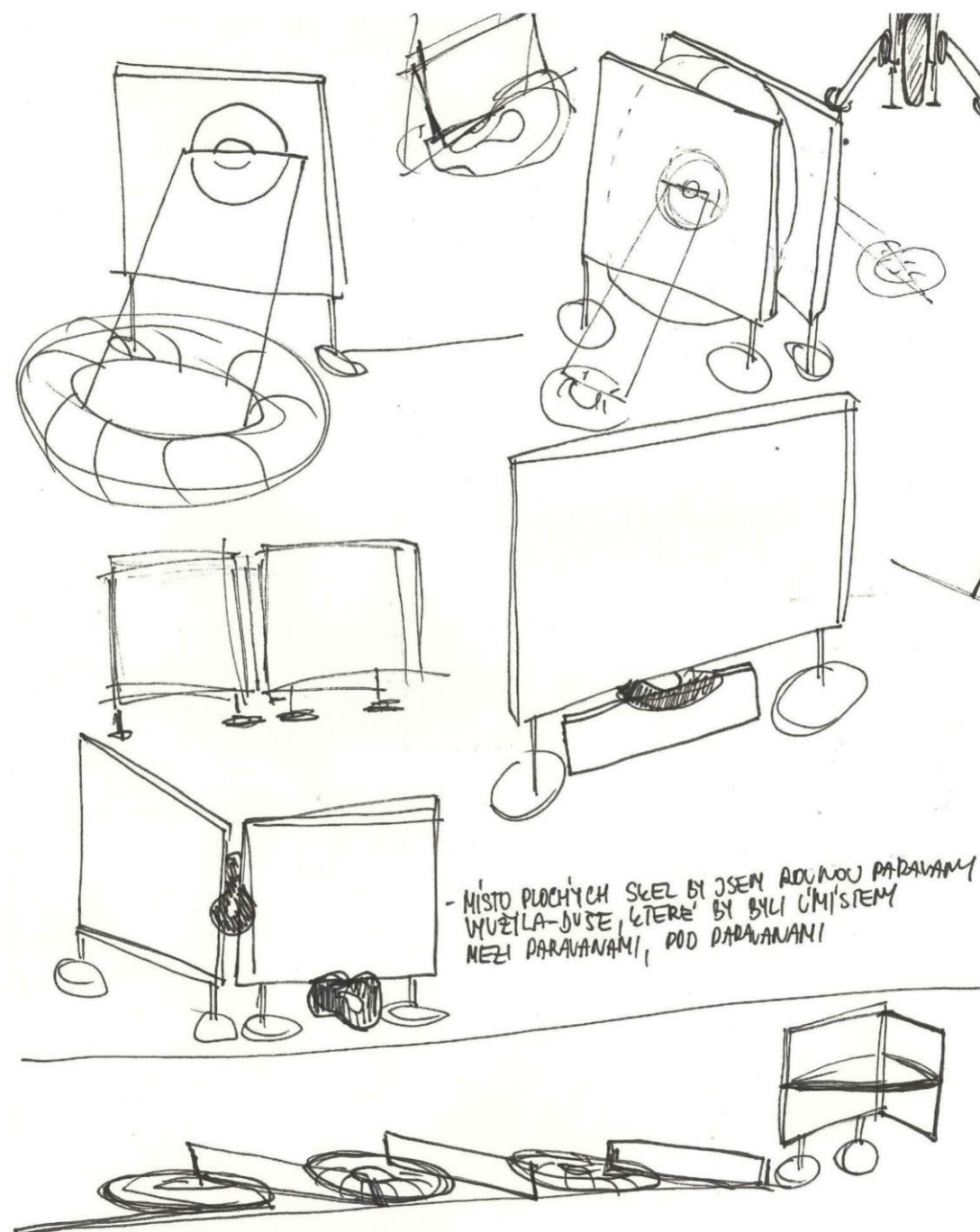
Obr. 58 Variace prostorových kompozicí

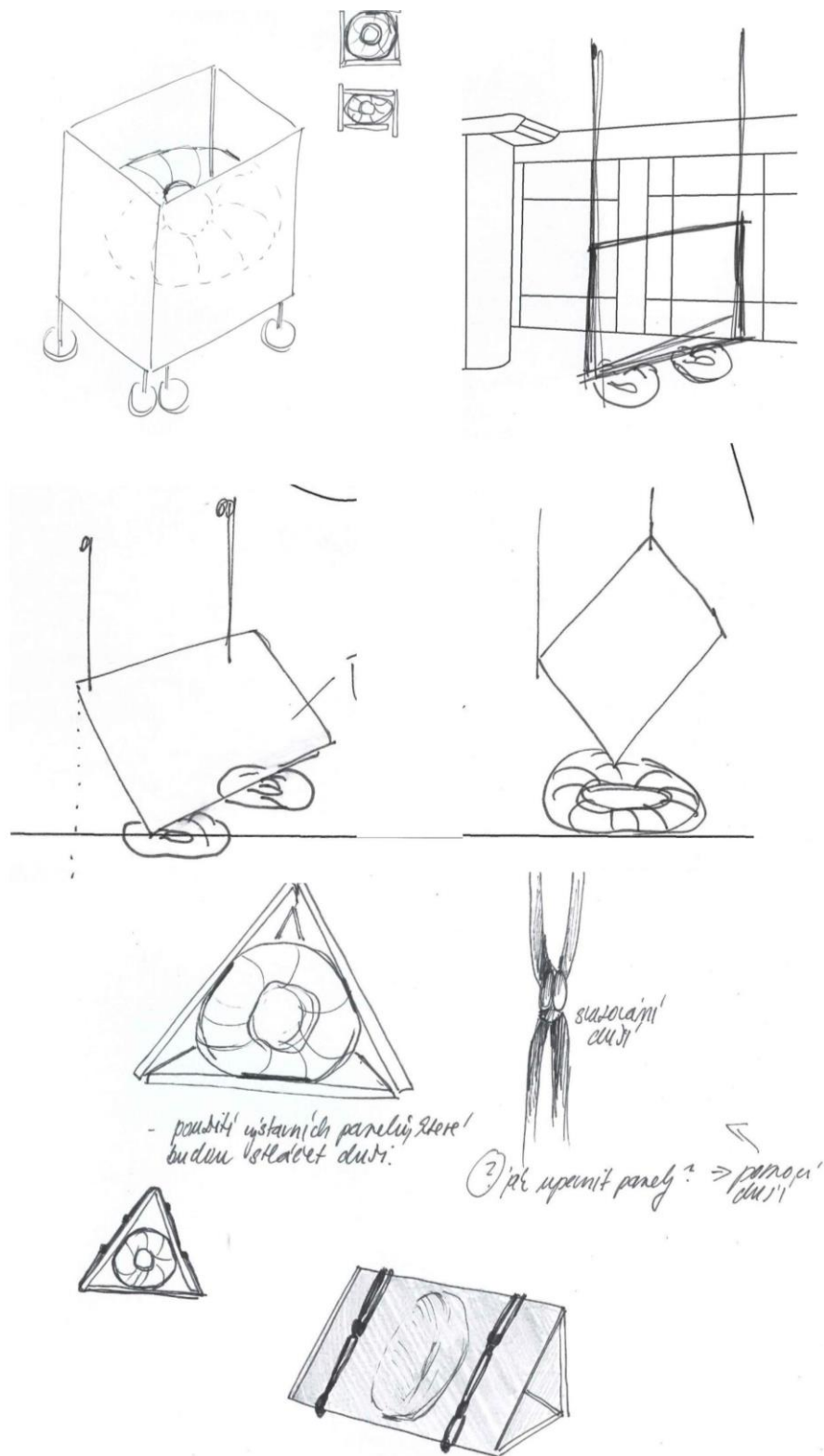
Obr. 59 Nákrsky umístění objektů u okna a sloupu

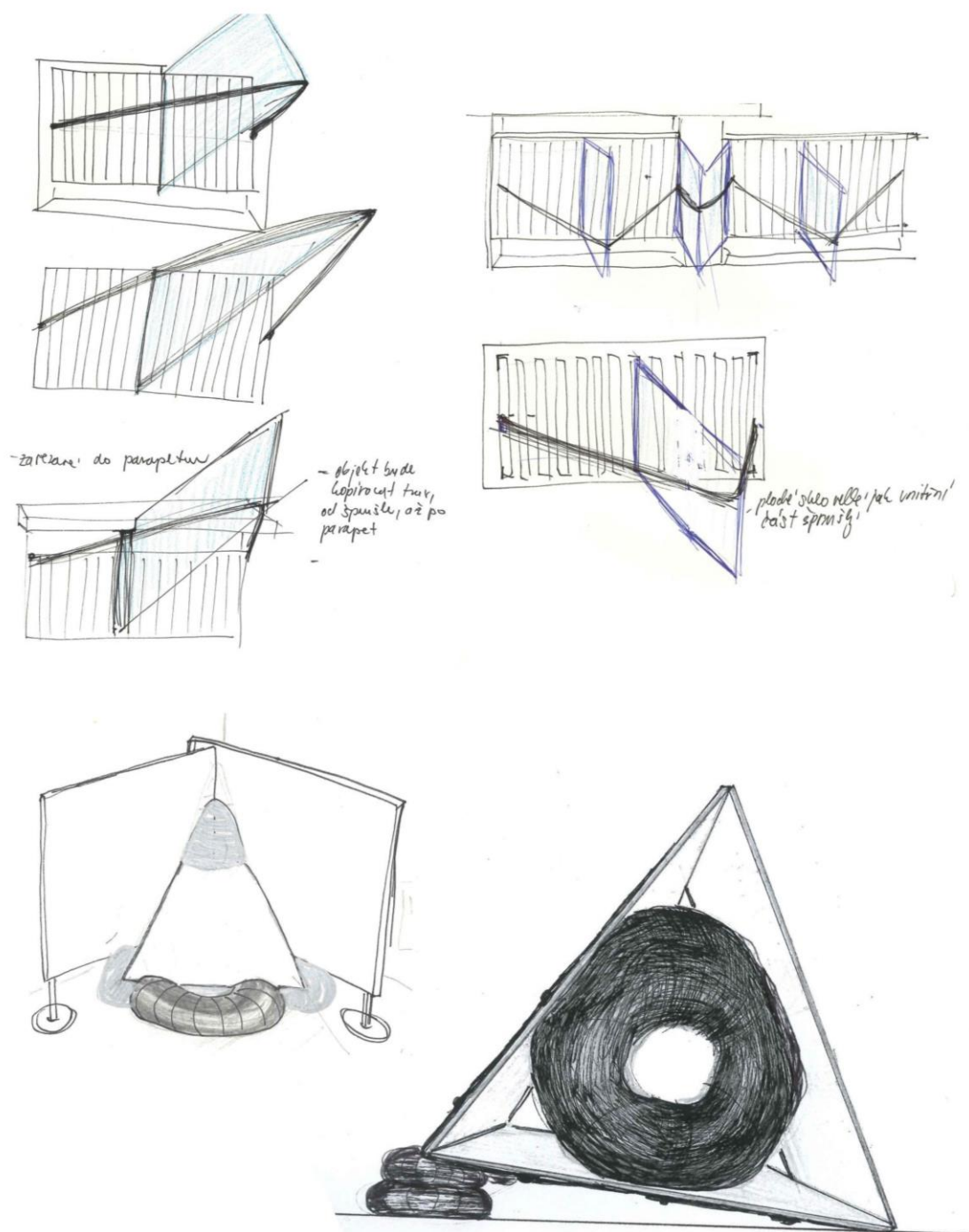
Obr. 60 Studie v průběhu navrhování Objektu č. 3

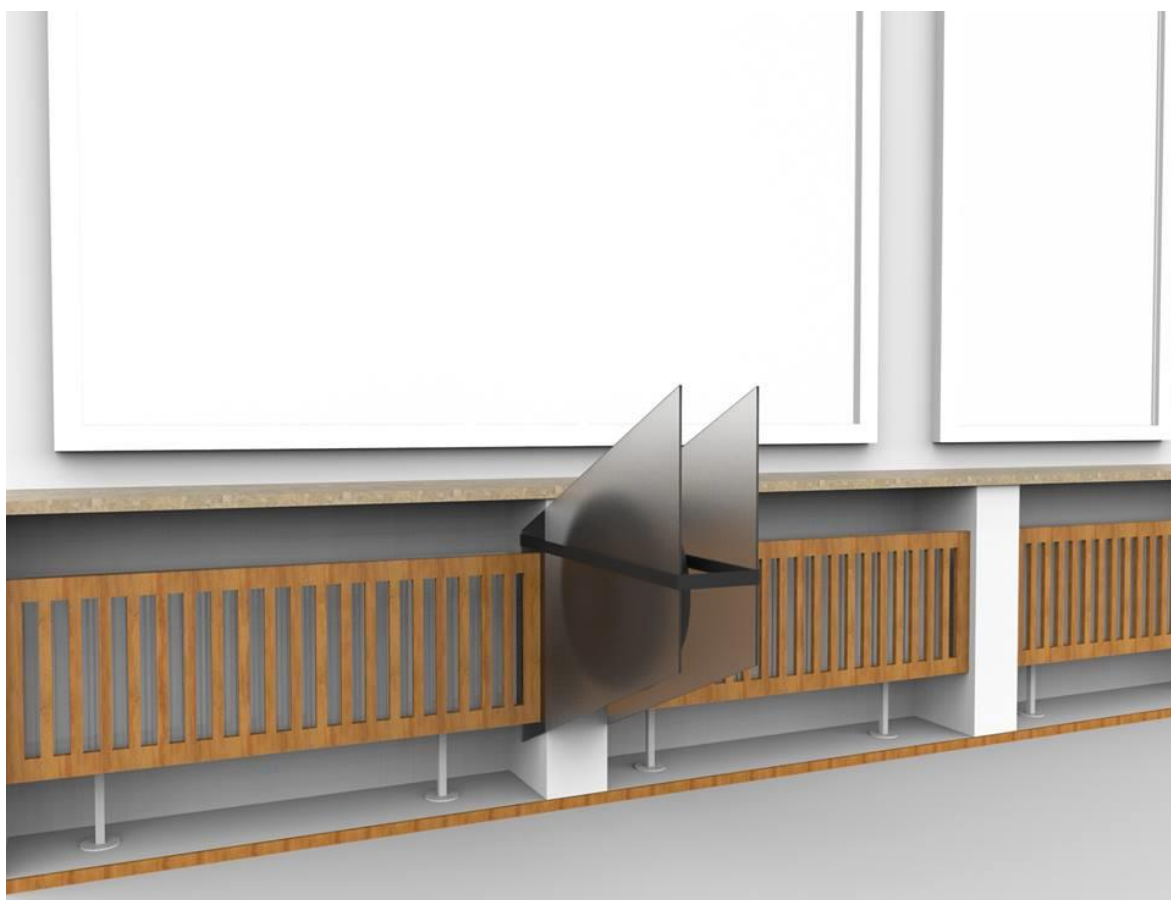
Obr. 61 Vývoj v průběhu navrhování

Obr. 62 Rozvržení různých postupů

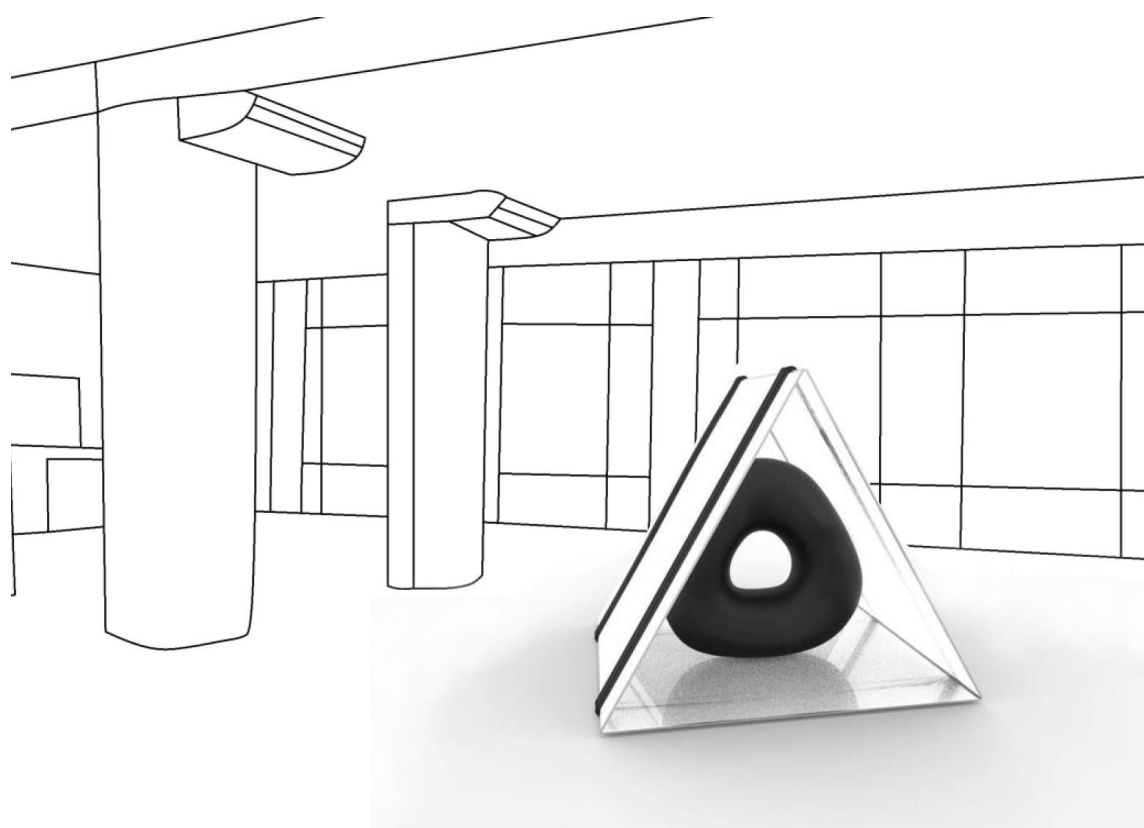
Obr. 63 Napínání duše přes hranu skla, umístění Objektu č. 3 v nakloněné rovině

Obr. 64 Vizualizace Objekt č.1

Obr. 65 Vizualizace Objekt č. 2, varianta umístění

Obr. 66 Vizualizace Objekt č. 3

ZÁVĚR

Snažila jsem se Vás seznámit s mojí prací. Osobně považuji za velkou zkušenost pracovat s různou kombinací materiálů a postupně směřovat k instalaci. Jsem ráda, že jsem se poprvé vydala jiným směrem, než kterým jsem se doposud ubírala a mohla si vyzkoušet instalaci přímo pro daný prostor, nechtěla jsem pracovat na principu náhody.

V teoretické části jsem uvedla umělce, kteří pro mě byli důležití v průběhu mé tvorby na diplomové práci; umělce, kteří pracovali s podobnými materiály, nebo řešili působení objektů v prostoru. Průběh mé práce jste mohli pozorovat v praktické části mého projektu. U projektu samého je možno zaznamenat řadu změn, kterými práce prošla v průběhu tvorby. Sledovat můžete postup při řešení technických obtíží i řešení vizuální stránky objektů. V poslední, závěrečné části jsem představila konečné objekty, doplněné obrazovým materiálem. Zkoušela jsem pracovat intuitivním způsobem. To bylo pro mě nové. Nadchnout se pro možnosti a impulsy, které mi práce přinášela. Umění považuji za *prostředek*, díky kterému si můžeme klást nové otázky.

Snažila jsem nad projektem důsledně rozmyšlet a ne jen prvoplánově zachytit myšlenku. Považuji duši za dokonalý krásný tvar, který je proměnlivý. U výsledných objektů se snažím vycházet z tvarosloví interiéru výstavního prostoru. Chtěla jsem vytvořit objekty, které budou respektovat prostředí a vytvářet nové souvislosti a vazby. Myslím, že nejdůležitější, co jsem si při tvorbě mé práce uvědomila, je to, jak je důležité respektovat a sledovat okolí, ve kterém se pohybujeme. Doba, místo, ale i lidé, to všechno se podílí na spoluutváření uměleckého vyjádření. Čeká mě dlouhá cesta dalším vývojem, ale při práci v prostoru jsem našla směr, který mě upoutává a zajímá.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] *Ateliér: čtrnáctideník současného výtvarného umění*. Praha: Společnost časopisu Ateliér, 7. 11. 2013, 21 - 22. ISSN 1210-5236.
- [2] ARNASON, H a Elizabeth MANSFIELD. *History of modern art: painting, sculpture, architecture, photography*. 6th ed. Upper Saddle River: Prentice Hall, 2010, xviii, 830 s. ISBN 978-0-13-606206-6.
- [3] BUSKIRK, Martha. *The contingent object of contemporary art*. Cambridge, Mass.: The MIT Press, c2003. ISBN 0-262-52442-2.
- [4] CAMPBELL, Jean. *Techniky arteterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi: [skupinové výtvarně-terapeutické činnosti pro děti i dospělé]*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1998. ISBN 8071782041.
- [5] CUTLER, Vanessa. *New technologies in glass*. London: A&C Black, 2012, 128 s. ISBN 978-1-4081-3954-7.
- [6] DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním*. 2. vyd. Praha: Slovart, 2005. ISBN 80-7209-731-8.
- [7] KARSTEN, Harries. *Smysl moderního umění: filozofická interpretace*. Vyd. 1. Brno: Host, 2010, 159 s. ISBN 978-80-7294-371-5.
- [8] *Keramika a sklo: časopis pro design a umění*. Hradec Králové: APC, 24. 4. 2008, č. 2. ISSN 1213-5240.
- [9] LANE, Peter. *Contemporary studio porcelain*. 2nd ed. Philadelphia, Pa.: University of Pennsylvania Press, c2003, 256 s. ISBN 0812237722
- [10] LEHOCKÝ, Ľubos. *Flash Art: the World's Leading Art Magazine: Czech. Ana Rewakowicz: At Home Gallery - Šamorín*. 2014, VII, č. 30, 100 s. ISSN 1336-9644
- [11] LUCIE-SMITH, Edward. *Art today: současné světové umění*. 1. české vyd. Praha: Slovart, 1996. ISBN 80-85871-97-1.
- [12] MANGUEL, Alberto. *Čtení obrazů: o čem přemýšlíme, když se díváme na umění?* 1. vyd. Brno: Host, 2008. ISBN 978-80-7294-274-9.

- [13] NADKARNI, Nalini. *Between earth and sky: our intimate connections to trees*. Berkeley: University of California Press, c2008, s. 51-52. ISBN 0520248562.
- [14] RUHRBERG, K. SCHNECKENBURGER M., FRICKE, Ch., HONNEF K. *Umění 20. století: malířství, sochařství a objekty, nová média, fotografie*. Praha: Slovart, 2004. ISBN 80-7209-521-8
- [15] POPOVIČ, Štěpán. *Výroba a zpracování plochého skla*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 256 s. ISBN 978-80-247-3154-4.
- [16] STEHLÍKOVÁ BABYRÁDOVÁ, Hana. Místo pro umění: prostor pro výchovu. *Prostor Zlín 2011: Krajská galerie výtvarného umění Zlín 30. 4. -25. 8. 2013*. Zlín: Krajská galerie výtvarného umění ve Zlíně, 2011, č. 4. DOI: 12121398.
- [17] TRIBE, Mark, Reena JANA a Uta GROSENICK. *New media art*. Hong Kong: Taschen, c2009, 95 s. ISBN 978-3-8365-1413-2.
- [18] VÍTKOVÁ, Martina. *Echoes of Gravity: [Katalog výstavy]*, Pardubice 30. 8. - 3. 11. 2013. Pardubice: Galerie města Pardubic, 2013, 68 s.
- [19] [ÚSTAV DĚJIN UMĚNÍ AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY] a Polana BREGANTOVÁ. *Dějiny českého výtvarného umění*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2007. ISBN 8020014888.
- [20] WOLF, Veronika. *Art and antiques: váš průvodce světem umění*. Chris Ofili. 2010, č. 4. ISSN: 12138398.

SEZNAM POUŽITÝCH INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

<http://www.artalk.cz/2011/01/12/dusovani-barbory-kleinhampllove/>

<http://artycok.tv/lang/cs-cz/6801/dusovani>

<http://papervisualart.com/?tag=ella-burke>

<http://franceva.blogspot.cz/2013/09/jan-dudesek-galerie-mesta-pardubic.html>

<http://www.isabart.org/document/103170>

<http://www.czecot.cz/?page=14&id=24543>

http://www.rozhlas.cz/mozaika/vytvarne/_zprava/442539

<http://www.galeriecaesar.cz/Galerie%20Archiv/2010/219%20Knapek/Knapek%20Pavel.htm>

<http://www.keramicka-plastika.cz/cestny-host/#a098q1143-jpg>

http://www.operautsmykking.no/bilder/ill/DSC0609_612.jpg

<http://www.davidjacobssculpture.com/work/sound-sculpture-1967-1973/>

http://www.1301pe.com/artists/images.asp?aid=2&img=Pae_White_081.jpg&url=Pae_White_081

<http://www.myartguides.com/venice-art-biennale-2013/art-biennale/collateral-events/item/636-emergency-pavilion>

<http://rewana.com/statement-bio-cv.html>

<http://expandedbody2014.blogspot.cz/2014/03/ana-rewakowicz-sleeping-dress.html>

<http://rewana.com/prototypes-more.html#sleepingdress>

<http://expandedbody2014.blogspot.cz/2014/03/ana-rewakowicz-sleeping-dress.html>

<http://enroute.aircanada.com/en/articles/a-better-way-to-get-there>

<http://the.imoca.ie/residency/2009-residency-award/>

<http://www.elladeburca.com/index.php?/anemic-circles/>

<http://www.artandsciencejournal.com/post/58354430038/ana-rewakowicz-the-cloud>

<http://rewana.com/inflatables-installations-performances-cloud.html>

<http://www.artalk.cz/2011/12/05/prednasky-prostorovych-tvurcu-4-bruce-chao/>

<http://creative-capital.org/grantees/view/123/project:100>

http://www.americanstudiocrafthistory.org/chapterResources/Ch_9_BruceChao.pdf

http://www.brown.edu/Administration/News_Bureau/2006-07/06-161.html

<http://www.zlin.eu/alternativa-kulturni-institut-zlin-cl-668.html>

<http://www.culturenet.cz/aktuality/radka-schmelzova-site-specific-art-lekce-z-landartu-performance-a-konceptualniho-umeni/n:3480/>

<http://www.gallery.cz/gallery/cz/marian-karel.html>

<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/139793-marian-karel-pruniky/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Ana Rewakowicz, Conversation Bubble, 2008	15
Obr. 2 Ana Rewakowicz, The Cloud, 2013	16
Obr. 3 Ana Rewakowicz, Sleeping Bag Dress, 2003.....	17
Obr. 4 Pohled na instalaci výstavy Dej do toho duši, 2008, Praha	19
Obr. 5 Knapek Pavel , XX. Letní keramická plastika, 2012.....	20
Obr. 6 Jan Dudešek, Array of mirrors for nosy birds and moody clouds	21
Obr. 7 Deflorace prázdnoty, 2007.....	22
Obr. 8 Barbora Kleinhamplová, Dušování, 2010, Praha	24
Obr. 9 Ella Burke, Silent Vibration	25
Obr. 10 Ella Burke, Silent Vibration, 2010, IMOCA	26
Obr. 11 Emergency Pavilion, Venice Biennale 2013	27
Obr. 12 Bruce Chao, Ring, 1980.....	29
Obr. 13 Bruce Chao, Prytania 1984	30
Obr. 14 Marian Karel, Prostoupení, 1989.....	31
Obr. 15 Marian Karel, Průniky, 2011, Museum Kampa.....	32
Obr. 16 Zkouška vzájemné pevnosti.....	35
Obr. 17 Testování pevnosti spoje	36
Obr. 18 Vello, rozměry	36
Obr. 19 Prořezávání materiálu	37
Obr. 20 Práce se světlem.....	37
Obr. 21 Prostupy I.....	38
Obr. 22 Prostupy II.....	38
Obr. 23 Příživník I - Detail	39
Obr. 24 Příživník II.....	40
Obr. 25 Rovnováha	40
Obr. 26 Dech duše I	41
Obr. 27 Dech duše II.....	42
Obr. 28 Dech duše III.....	42
Obr. 29 Průběh práce na huti	43
Obr. 30 Návrh laboratoria.....	45
Obr. 31 Nafukování pomocí nožní pumpy	46

Obr. 32 Návrh vizualizace sešlapávání objektů	46
Obr. 33 Návrh instalace s kahanem	47
Obr. 34 Ovlivňování tvaru fólie pomocí plochého skla.....	48
Obr. 35 Prostory Alternativy – pohled na sál.....	50
Obr. 36 Prostory Alternativy – vstupní prostor.....	51
Obr. 37 Prostory Alternativy - zadní část sálu	51
Obr. 38 Pohled na prostor galerie	53
Obr. 39 Návrhy instalace v prostoru	54
Obr. 40 Uchycení objektu v místě obložení radiátoru	55
Obr. 41 Rozmístění instalace u dělicí příčky	55
Obr. 42 Konečný návrh Objektu č.1	56
Obr. 43 Pohled do prostoru galerie	57
Obr. 44 Zkoušky pružnosti a tlaku materiálů.....	57
Obr. 45 Návrh instalací u okna	58
Obr. 46 Tvarová přizpůsobivost s jednou plochou skla.....	59
Obr. 47 Různé způsoby uchycení v prostoru	59
Obr. 48 Konečný návrh Objektu č. 2	60
Obr. 49 Pohled na výstavní panely	61
Obr. 50 Variace návrhů instalace.....	61
Obr. 51 Stlačování duší pomocí výstavního panelu.....	62
Obr. 52 Protahování objektů mezi panely.....	63
Obr. 53 Návrhy umístění objektů.....	63
Obr. 54 Konečný návrh Objektu č.3	64
Obr. 55 Návrhy instalací objektu v prostoru.....	66
Obr. 56 Návrhy objektů přímo do prostoru galerie.....	67
Obr. 57 Počáteční návrhy objektu ve středové části prostoru.....	68
Obr. 58 Variace prostorových kompozicí	69
Obr. 59 Náskry umístění objektů u okna a sloupu	70
Obr. 60 Studie v průběhu navrhování Objektu č. 3	71
Obr. 61 Vývoj v průběhu navrhování	72
Obr. 62 Rozvržení různých postupů	73
Obr. 63 Napínání duše přes hranu skla, umístění Objektu č. 3 v nakloněné rovině	74
Obr. 64 Vizualizace Objekt č.1	75

Obr. 65 Vizualizace Objekt č. 2, varianta místění	76
Obr. 66 Vizualizace Objekt č. 3	77

SEZNAM ZDROJŮ OBRÁZKŮ

Obr. 1 REWAKOWICZ, Rewakowicz. Ana Rewakowicz. *Ana Rewakowicz* [online]. 17. 6. 2013. Dostupné z: <http://rewana.com/inflatables-installations-performances-conversation-bubble.html>

Obr. 2 COLLIER, Elise. Ana Rewakowicz: Sleeping Dress. *The Expanded Body: Performance and Environment 2014* [online]. 2014, 28.3.2014. Dostupné z: <http://expandedbody2014.blogspot.cz/2014/03/ana-rewakowicz-sleeping-dress.html>

Obr. 3 LEHOCKÝ, Lubos. Flash Art: the World's Leading Art Magazine: Czech. *Ana Rewakowicz: At Home Gallery - Šamorín*. 2014, VII, č. 30, 100 s. ISSN 1336-9644

Obr. 4 *Keramika a sklo: časopis pro design a umění*. Hradec Králové: APC, 24. 4. 2008, č. 2. 38s. ISSN 1213-5240.

Obr. 5 LADA, Petr. Letní keramická plastika. *Čestný host: Letní keramická plastika* [online]. Praha, 2011. Dostupné z: <http://www.keramicka-plastika.cz/cestny-host/#a098q1143-jpg>

Obr. 6 VÍTKOVÁ, Martina. *Echoes of Gravity*: [Katalog výstavy], Pardubice 30. 8. - 3. 11. 2013. Pardubice: Galerie města Pardubic, 2013, 68 s..

Obr. 7 *Ateliér: čtrnáctideník současného výtvarného umění*. Praha: Společnost časopisu Ateliér, 7.11.2013, 21 - 22. 4s. ISSN 1210-5236.

Obr. 8 Dušování Barbory Kleinhamplové. PFEIFFER KOTTOVÁ, Karina. [Http://www.artalk.cz](http://www.artalk.cz) [online]. 12. 1. 2011. Dostupné z: <http://www.artalk.cz/2011/01/12/dusovani-barbory-kleinhamplove/>

Obr. 9 2009 residency award: Ella Burke. IMOCA. *Irish Museum of Contemporary Art* [online]. Irish, 2010 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://the.imoca.ie/residency/2009-residency-award/>

Obr. 10 Paper visual art journal: ella burke. Paper visual art journal [online]. 29.06.2010 [cit. 2014-04-08]. Dostupné z: <http://papervisualart.com/?tag=ella-burke>

Obr. 11 DE BURCA, Ella. Anemic Circles: ella de burca. *Home: ella de burca* [online]. 2013 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.elladeburca.com/index.php?/anemic-circles/>

Obr. 12 BRUCE CHAO. *BRUCE CHAO* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.brucechao.net/main.php>

Obr. 13 BRUCE CHAO. *BRUCE CHAO* [online]. [cit. 2014-04-23]. Dostupné z: <http://www.brucechao.net/main.php>

Obr. 14 ArtForum - Marian Karel: Sklářský výtvarník. *ArtForum* [online]. 2006 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.gallery.cz/gallery/cz/marian-karel-vystava.html>

Obr. 15 Marian Karel: Průniky. ČESKÁ TELEVIZE. *Česká televiz* [online]. 17. 10. 2011 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/139793-marian-karel-pruniky/>

Obr. 16 – 34 archiv autora

Obr. 35 Alternativa - kulturní institut Zlín: OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA ZLÍNA. MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA. *OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA ZLÍNA* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/alternativa-kulturni-institut-zlin-cl-668.html>

Obr. 36 Alternativa - kulturní institut Zlín: OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA ZLÍNA. MAGISTRÁT MĚSTA ZLÍNA. *OFICIÁLNÍ STRÁNKY MĚSTA ZLÍNA* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-08]. Dostupné z: <http://www.zlin.eu/alternativa-kulturni-institut-zlin-cl-668.html>

Obr. 37 - 66 archiv autora

SEZNAM PŘÍLOH

Seznam použité literatury

Seznam použitých internetových zdrojů

Seznam obrázků

Seznam zdrojů obrázků